

Universitas Matthiae Belii

**ERUDITIO
MORES
FUTURUM**

Ročník 15

január – február 2009

Číslo 3

**UMB usporiadala 30. januára 2009 v hoteli Dixon
reprezentačný – v poradí už deviaty**

UNIVERZITNÝ BÁL

V hoteli Dixon sa stretli tí, ktorým je blízka spoločenská zábava a príjemné priateľské posedenie medzi známymi. Účasť na tohtoročnom bále patrila k tým najpočetnejším z doterajších bálů UMB.

Ples otvorila úvodným tancom rektorka UMB Beáta Kosová s manželom. V prekrásnom prostredí hotela Dixon sa o zábavu postaral Pavol Hammel, ktorý v takmer hodinovom vystúpení rozprúdil spontánnu zábavu. Celým večerom účastníkov plesu sprevádzal populárny humorista Ján Snopko. K významným hosťom univerzitného bálu patrili predstavitelia najvyšších orgánov na úrovni poslancov Národnej rady SR, najvyššieho predstaviteľa samosprávneho kraja Milana Murgaša, primátora mesta Ivana Saktora, prednostky obvodného úradu Márie Sekovej, generálneho riaditeľa Daňového riaditeľstva SR Igora Šulaja a pod.

Organizáciu takéhoto plesu nie je možné zrealizovať bez podpory sponzorov, ktorými boli – VAV Invest Banská Bystrica, Europa Bussines Center, Gamo Banská Bystrica, SPAEZ Banská Bystrica a Klub telesnej výchovy UMB.

K príjemnej atmosfére večera patrilo aj vyžrebovanie tomboly, v ktorej bolo množstvo zaujímavých cien a prekvapení (župan od pána župana, značkový nápoj CCCP a pod.). Raritou tomboly bol záujem o jednu z najhodnotnejších cien - televízor Panasonic, ktorý skončil ako dar pre Detskú kliniku v Banskej Bystrici. Nálada počas celého večera až do skorého rána bola vynikajúca, o čom svedčí fotodokumentácia. Viacerí účastníci plesu si už teraz rezervovali vstupenky na jubilejný 10. univerzitný bál r. 2010, na ktorý vás všetkých srdečne pozývame.

*doc. PaedDr. Jiří Michal, PhD.
koordinátor spoločenských podujatí UMB*

Nazrite do atmosféry bálu...

ZO ŽIVOTA REKTORÁTU

Významné návštevy na UMB

- Dňa 24. novembra 2008 navštívil Univerzitu Mateja Bela **J. E. Helmut WESSELY**, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Rakúskej republiky. Host'a prijali: prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., rektorka UMB, a doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD., prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou UMB. Prednášky pána veľvyslanca na FPVaMV UMB sa uskutočnili na témy: *Diplomatický protokol pre tlmočníkov* a *Bilaterálne vzťahy Slovenska a Rakúska v rámci EÚ*.

- Dňa 26. novembra 2008 navštívil našu univerzitu pán **Rastislav Káčer, prezident Slovenskej atlantickej komisie (SAC)** a bývalý veľvyslanec SR v USA, spolu s generálnym tajomníkom Slovenskej atlantickej komisie Róbertom Vasom. Hostí prijal doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD., prorektor pre MSaMV UMB. Predmetom stretnutia boli možnosti rozšírenia spolupráce medzi UMB a Slovenskou atlanticou komisiou. V aule Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB predniesol prezident SAC prednášku na tému prezidentských volieb v USA.

- Dňa 21. januára 2009 prijal na pôde Rektorátu UMB prorektor pre MSaMV doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. delegáciu **Kremenchuk Mykhaylo Ostrogradskiy State Polytechnic University Ukraine**, ktorú zastupovali rektor **prof. Mykhaylo Zagirniak** a prorektorka **prof. Valentina Pidlisnyuk, PhD.** Predmetom stretnutia boli možnosti budúcej spolupráce v oblasti pedagogickej a vedeckovýskumnej medzi UMB a Kremenchuk Mykhaylo Ostrogradskiy State Polytechnic University Ukraine.

- Dňa 22. januára 2009 navštívila UMB poslankyňa Európskeho parlamentu a predsedníčka Výboru pre práva žien a rovnosť pohlaví Európskeho parlamentu **MUDr. Anna Záborská**. Návštevu prijala rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. za prítomnosti prorektora pre MSaMV doc. PhDr. J. Chorváta, PhD., dekana Fakulty prírodných vied UMB doc. PhDr. A. Gajdoša, PhD. a prodekanu pre rozvoj a informatizáciu tejto fakulty Ing. Mareka Drimala, PhD.

Seminár k programom Tempus a Erasmus Mundus na Rektoráte UMB

Dňa 20. januára 2009 na Rektoráte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa uskutočnil seminár k programom Tempus a Erasmus Mundus, ktorý viedla **PhDr. Viera Farkašová, CSc.**, riaditeľka Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC), v spolupráci s prorektorom pre MS a VV doc. PhDr. J. Chorvátom, PhD. Seminár sa tematicky venoval novým výzvam v programoch Tempus a Erasmus Mundus. Medzi 19 účastníkmi boli zástupcovia našej univerzity – fakultní koordinátori a referentky, ale aj zástupcovia Akadémie umení v Banskej Bystrici a Technickej univerzity vo Zvolene.

Slávnostné otvorenie Centra vied SAV v Banskej Bystrici

Dňa 12. decembra 2008 bolo za účasti predsedu SAV prof. Ing. Štefana Lubyho, DrSc., prof. PhDr. Beaty Kosovej, CSc. a ďalších hostí slávnostne otvorené *Centrum vied SAV*, ktorého úlohou bude vytvoriť podmienky pre špičkový výskum vo vybraných vedných oblastiach. Centrum sa nachádza v susedstve Pedagogickej fakulty UMB, v mestskej časti Sásová.

Otvorenie centra je súčasťou širšieho zámeru SAV zvýšiť aktivity a investície do vedy a výskumu v Banskobystrickom kraji a osobitne v meste Banská Bystrica. Rozpracované sú ďalšie významné investície smerujúce k rozšíreniu materiálneho zázemia a personálnych kapacít v oblasti vedy a výskumu.

budova Centra vied SAV a zábery zo slávnostného otvorenia

Pripravený je projekt budovania konferenčného centra, vrátane podpornej infraštruktúry a ubytovacích kapacít. Rozvojové zámery SAV v Banskej Bystrici vhodne zapadajú do strategických zámernov UMB v oblasti vedy a výskumu. Vidíme príležitosť posilniť rezort vedy a výskumu na UMB spoluprácou so SAV najmä v nasledovných oblastiach:

- zriaďovanie spoločných výskumných pracovísk,
- príprava spoločných výskumných projektov,

- vzdelávanie doktorandov,
- budovanie spoločných laboratórií.

V roku 2009 želáme našim kolegom zo SAV veľa vynikajúcich výsledkov z tvorivej práce, úspešnú realizáciu naznačených rozvojových zámernov.

*Doc. RNDr. Roman Nedela, DrSc.
prorektor pre vedu a výskum UMB*

Spoločné pracoviská SAV a UMB

Inštitút biológie a geológie SAV a UMB

Predmet činnosti: realizácia vedeckovýskumných projektov v biológii a geológii, realizácia študijných programov, vedecká výchova, publikačná činnosť, účasť v pedagogickom procese.

Počet členov inštitútu: 15

*Laboratórium elektrónovej rastrovacej mikroskopie
– spoločná investícia GIÚ SAV, UMB a ÚEL SAV*

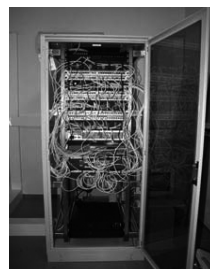
Laboratórium infračervenej spektroskopie uhlíka

Inštitút matematiky a informatiky MÚ SAV a UMB

Predmet činnosti: vedecký výskum v oblasti dikrétnej matematiky, algebry a informatiky, magisterské štúdium informatickej matematiky, doktorandské a postdoktorandské štúdium.

Počet členov inštitútu: 16

Miestnosť serverovne – datový uzol budovy

Celkový vedecký potenciál v Centre vied SAV Banská Bystrica:

zastúpenie 6 vedeckých ústavov SAV a dvoch inštitútov SAV a UMB

30 vedeckých pracovníkov, 4 doktorandi, 9 technickí a administratívni pracovníci

riešitelia 18 grantov vedeckej agentúry VEGA

riešitelia 11 projektov APVV

tri kolektívy Centier excelentnosti

vedecká výchova: 4 doktorandi a postdoktorandi

novovo vybavené laboratória SCAN, optickej mikroskopie, ílovej mineralógie, separačných metód, infračervenej spektroskopie uhlíka, a i.

Perspektívy dobudovania vedeckého a vzdelávacieho centra SAV v Banskej Bystrici

Vo vedeckej oblasti:

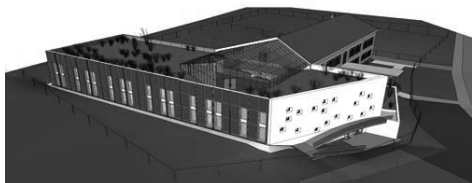
získanie projektov zo štrukturálnych fondov EÚ v prioritnej osi 2. Podpora výskumu a vývoja, opatrenie 2.1 - Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce.

V oblasti infraštruktúry:

získanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ v prioritnej osi 5. Infraštruktúra vysokých škôl, opatrenie 5.1 Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu.

- Vypracovaná architektonická štúdiá na riešenie prístavby budovy Ďumbierska 1.

V prípade, ak by ste mali záujem o spoluprácu s Centrom vied SAV v Banskej Bystrici, uvádzame kontaktnú adresu: Slovenská akadémia vied, Ďumbierska 1, 974 11 Banská Bystrica.

Koncept projektu

Pri príležitosti otvorenia Centra vied SAV uverejňujeme príspevok rektorky UMB prof. PhDr. Beaty Kosovej, CSc.

Milí kolegovia,

prostredníctvom Univerzitného spravodajcu by som chcela pogratulovať všetkým zainteresovaným k otvoreniu Centra vied SAV v Banskej Bystrici. Zároveň chcem ako rektorka vyjadriť potešenie z toho, že sa Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici v spolupráci so Slovenskou akadémiou vied podaril významný krok k rozvoju vedy v regióne.

V novom objekte sídli 2 spoločné pracoviská, čo považujem za strategické, nakoľko ide o spojenie sídla UMB a SAV. Pre univerzitu vznik Centra vied znamená prístup k modernejšiemu vybaveniu a možnosť podávať kvalitnejšie vedecké projekty na základe spojenia síl (a v spolupráci) so SAV. Učitelia a študenti môžu využiť materiálnu bázu centra pri výskume a písaní vedeckých prác. Pre univerzitu sa centrum môže stať aj „inkubátorom“ pre nové študijné programy originálneho zamerania. Spojenie síl je výhodné pre obe inštitúcie – UMB a SAV. Univerzita Mateja Bela prostredníctvom centra ponúka SAV viesť dizertačné práce doktorandov, možnosť priameho zapojenia sa do výučby študentov tretieho stupňa (PhD.) a vedecký kredit UMB. Zamestnancom Centra vied želim veľa pracovných a osobných úspechov a so záujmom budem sledovať ich výsledky v oblasti vedy a výskumu.

*prof. PhDr. Beata Kosová, CSc.
rektorka UMB*

Uverejňujeme zaujímavú úvahu predsedu SAV prof. Ing. Štefana Lubyho, DrSc.

Úvaha o prozreteľnosti trhu z hľadiska súčasnej krízy

V decembri 2008 rozoslal Ecopress novoročné pozdravy so želaním „nech vás v roku 2009 neprekvapí žiadna kríza“. Čo nám vlastne želajú – máme byť krízy ušetrení alebo sa duševne pripraviť na pohromu? Asi to druhé. Veď keby chceli, aby nás kríza nepostihla, mohli to napísať priamo. Odborníci hovoria, že recesia bude trvať 2 až 6 rokov. V období koncoročných bilancií a prognóz sa zo všetkých strán valili varovné scenáre. Keď toho bolo už priveľa, spomenul som si na E. Ionesca: každá tragédia má v sebe prvky komédie. Treba privrieť jedno oko. Privriem ho – a čo čítam: Ministerstvo zdravotníctva SR vychádza občanom v ústrety konkrétnym spôsobom – rozhodlo, že od r. 2009 môžeme chodiť k psychiatrovi priamo, bez odporúčania všeobecného lekára. Nebude to teda také zlé. Ale vzdelať sa v ekonómii iste nikomu neuškodí.

Moja generácia si k ekonómii privoňala v rámci trojboja marxistická filozofia – politická ekonómia – vedecký komunizmus. Naučiť sa na skúšky z týchto predmetov, či už na vysokej škole, alebo v rámci aspirantúry, nebolo ťažké. Ťažšie bolo zapamätať si, čo do ktorého predmetu patrí, lebo počuli mutatis mutandis o tom istom. Takmer som kvôli tomu neurobil skúšku z vedeckého komunizmu, hoci odpoveď na otázku som vedel, ibaže som sa domnieval, že ma skúšajú z politickej ekonómie, čo učiteľa rozhorčilo.

Moja dcéra vylepšila po r. 1989 rodnú bilanciu v ekonómii štúdiom na Center for Economic Research and Graduate Education v Prahe, kde podmienkou

prijatia popri preukázaní nulových vedomostí z plánovacej ekonomiky predošlého režimu bolo vzdelanie v matematike a ovládanie jazykov. Bolo to v súlade s reštauráciou trhových princípov v krajinách východnej a strednej Európy, ktoré sa však uviedli najnetrhavejším fenoménom našich dejín – divokou privatizáciou.

Marxistická literatúra končila vtedy v kontajneroch, možno s výnimkou diel Karola Marxa, ktoré sa dnes znova dostávajú do obehu. Marx bol autentickým marxistom, na rozdiel od svojich nasledovníkov, ktorí hľadali obživu či kariérny postup. Podľa Paula Johnsona Marx bol nezamestnaný revolucionár bez štátnej príslušnosti, sužovaný vredmi, ktorý kapitalizmus úprimne nenávidel, pretože celý život zápasil s dlžobami a splácal vysoké úroky.

Ako sa teraz ku kapitalizmu postavia Američania, hovorím si na Štedrý večer 2008, keď televízia priniesla správu o samovražde istého vydrdrucha Bernarda Madoffa, ktorý vo svojej Ponzi schéme alias pyramidovej hre pripravil spoluobčanov o 50 mlrd. dolárov? Aj takéto rožky vystrkuje kríza.

A tak sa dostávam ku kruciálnej otázke, prečo vlastne súčasná kríza vypukla? Parafrázujúc Boba Hopea asi preto, lebo v minulosti požíčovali banky peniaze ľuďom, ktorí preukázali, že pôžičku de facto nepotrebujú. Na prelome tisícročí sa však peniaze začali vo veľkom požíčovať tým, ktorí ich naozaj potrebovali. To nemohlo dobre skončiť. O „rozvrat“ predošlého stabilného systému sa zaslúžil okrem iných Alan Greenspan, významný

ekonóm a počas 20 rokov šéf Americkej centrálnej banky. Pôžičky sa brali na budovanie nových príbytkov, úrok sa znižoval, nakoniec klesol na 1 %, a tak vznikla „housing bubble“ – bytová bublina. Americká ekonomika získala dynamiku, čo zavážilo v prospech prezidenta Clintona, keď sa naisky váh kladli jeho ľúbostné dobrodružstvá a prezident Bush mohol pri správe v kongrese konštatovať, že jediným nedostatkom predošlého roku bolo, že priveľa nosil červenú kravatu. Potom bublina praskla. Ale prečo, pýtam sa zaťa, ktorý cez sviatky vysedáva pri televízii CNN. Problém je v tom, že banky úverovú politiku prehnali, boli nútené úroky zase zvýšiť a opreli sa okrem iného o povestné malé písmenká v hypotekárnych zmluvách, aké aj my podpisujeme bez toho, žeby sme to čítali. Ak sa to skombinovalo s chorobou, či stratou zamestnania, nastali problémy. Dnes mnohí Američania byty opúšťajú, kľúče nechávajú „pod rohožkou“ a idú bývať k rodičom, alebo inde. Neviditeľná ruka trhu je ochromená, zato jeho neviditeľná noha uštedruje ľuďom poriadne kopance.

Pre našinca nie je pojem hypotéka nič nezrozumiteľné. Nájdeť ho aj v historickom slovníku slovenského jazyka, ktorý zhrňuje slová z 15. – 18. storočia. Sú tu výrazy „hypotekár“ a „hypotekárius“. Prvý požíčaval, druhý bol dlžníkom. „Nektery hipothecary geste penize magu: po zebrany zbožia skrz nadepsanych hipothecariusow“, objasňuje slovník o čo ide. Rozdiel oproti súčasnosti je v tom, že kedysi brali ľudia hypotéky na „zbožie“, ktoré mali. Dnes si ich berú na komodity,

ktoré ešte nevlastnia. Aj v tom je jeden rozmer súčasnej virtuálnej ekonomiky, ktorá do hazardných špekulácií vtiahla celý svet. Zadlženosť a konzum sa stali životným štýlom. Človek po tom túžil už dávno. Dajme slovo Voltairovi, osvieten-covi 18. storočia. Hovorí: jedna z vecí, ktoré sa v ostatných storočiach snažil ľudský duch rozlúštiť je problém ako dlžiť viac ako máme a žiť pritom, akoby sme boli bez dlhov. Problém sa podarilo rozlúštiť až dnes vďaka počítačom. Ako je známe, iba pomocou počítača možno veci dokonale zamotať.

Ale vráťme sa na Slovensko. Aj tu sa po r. 1989 ujala vlády „neviditeľná ruka“, ktorá však nie je žiadnou novodobou metaforou. Nájdeme ju už u Adama Smitha, ktorý v 2. polovici 18. storočia postrehol, že rast produktivity vyplývajúci z delby práce vyžaduje trh, ktorý bude prebytky prerozdeľovať. Úlohou vlády je chrániť trh pred monopolmi a obchodnými bariérami. Z tohto hľadiska sa zdá, že boj našej nepravicovej vlády s energetickým monopolom je legitímnu snahou presadzovať idey praotcov pravicovo-liberálnej ekonomie. Ale možno tomu nerozumieme, hoci by som veľmi chcel. Optimizmus nalievajú slová Margaret Thatcherovej, že kto je zručný vo vedení domácnosti, môže viesť aj krajinu. Barónka sama rada varila.

O kuchárskom umení prezidenta Busha veľa neviem, viem však, že sa už spoluobčanom ospravedlňuje. Predbežne pomáha aspoň tým, že pri rozbiehajúcej sa nezamestnanosti udržuje stabilné pracovné miesta v Iraku. Alan Greenspan, hoci na dôchodku, hrozby krízy zodpovedne sleduje. Ešte v júni 2008 sa nechal počuť, že „kolaps amerického trhu hypoték pre menej bonitných klientov ukazuje obrát“, rozumej – pozitívny. Ale dymiaci vulkán sa neupokojil a nakoniec vybu-

chol. Amerika sa tak vyhlala podobným posmeškom, aké utľžil Neapol, o ktorom akýsi turista vyhlásil, že – predstavte si, tam mali krásnu sopku a nechali ju vyhasnúť. Retrospektívne sa mi zdá, že bližšie ako Greenspan bol pravde náš Ekonomický ústav SAV, ktorý na hrozby krízy poukázal už pred rokom.

Súčasný prezident Americkej centrálnej banky Ben Bernanke vytiahol do boja znížením kľúčovej úrokovej sadzby až pod 0.25 %, na najnižšiu úroveň v histórii. Chce tak oživiť ekonomiku. Klin sa klinom vybjíja.

Čo na toto všetko hovoria ekonomické teórie a modely? Joseph Stiglitz, nositeľ Nobelovej ceny za ekonómiu konštatuje triumfálny návrat Johna Maynarda Keynesa na scénu. Keynes presadzoval štátne zásahy do ekonomiky. Podľa Stiglitz je čas na diferenciáciu daní chudobných a bohatých. Náš predsmithovský ekonóm Juraj Jánošík hlásal tieto idey ešte v časoch feudalizmu. Keynes išiel proti hlavnému prúdu. Oponovali mu, že v dlhodobom horizonte sa trh vyreguluje. Odpovedal: „v dlhodobom horizonte budeme všetci mŕtvi“. Túto hrozbu sám splnil r. 1946, takže svojho triumfu sa nedočkal [1].

A ako prispievajú k riešeniu krízy ďalší významní ekonómovia? Lawrence Klein (NC 1980) zostavil model, ktorý obsiahol celú ekonomiku USA: Obsahoval vyše 1 000 nelineárnych rovníc. Slabinou modelov je, že predpokladajú racionálne ekonomické individuá zbavené vášní, omylov a zlomyseľností. O spoľahlivosti teórií vypovedá aj príbeh iných laureátov – Roberta C. Mertona a Myrona Scholesa (1997), ktorých firma zbankrotovala rok potom, ako cenu získali. Zdá sa, že čomu možno v tejto situácii veriť je predovšetkým intuícia praktickejších ekonómov.

Krízu treba vnímať aj vo svetle klimatickej zmeny. Tá je tiež podľa Nikolasa Sterna, poradcu britskej vlády, zlyhaním neviditeľnej ruky či prozreteľnosti trhu. Je preto namieste, ak Európa na svojom ostatnom summite o obnovení európskej ekonomiky riešila aj klimatický a energetický balík. Vytýčený cieľ 20- 20- 20 do roku 2020, teda znížiť o 20 % emisie CO₂ a spotrebu energie a o 20 % zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov je práve dnes iluzórny, ale oproti predošlým má veľkú výhodu – dá sa dobre zapamätať.

Záverom je účelné vytýčiť si na rozličných úrovniach riadenia úlohy do budúcnosti.

Európska komisia by mala prehodnotiť Lisabonskú stratégiu a určiť, koho bude Európa teraz ekonomicky dobiehať a predbiehať, keď USA nie sú príťažlivým vzorom. Možno ho nájdeme u šetrných národov východnej Ázie.

Vláda SR by mala garantovať, že veda a technika – od ktorých sa očakáva, že pomôžu dopad krízy eliminovať – nebudú vo finančných otázkach regulované. Zatiaľ máme garancie, že sociálnych programov sa kríza nedotkne. Žeby sme sa v najhoršom vtesnali do tohto rámca?

Naši ekonómovia musia situáciu pribežne analyzovať a SAV ich v tom musí podporiť v zmysle známeho poznatku, že šťastie si za pár korún nekúpime, ale môžeme nimi financovať tím, ktorý problém preskúma (Bill Vaughtand).

Do roku 2009 si želajme, aby sa nám darilo, aby nám čo najdlhšie vydržala súčasná eurofóbia, aby začal prúdiť plyn a aby sme boli veselí.

[1] B. Feldman, The Nobel Prize, Arcade Publ. 2000.

Prof. Ing. Štefan Luby, DrSc.
predseda SAV

Projektové centrum UMB informuje...

Plánovaný harmonogram výziev na rok 2009

Operačný program VZDELÁVANIE

Ministerstvo školstva SR ako riadiaci orgán pre OP Vzdelávanie zverejnil časový harmonogram výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na rok 2009. Pre vysoké školy, ako žiadateľov, sú vhodné dve výzvy – 3. výzva pre Opatrenie 1.2 a 5. výzva pre Opatrenie 2.1. V spomínanom harmonograme nie sú ešte určené rámcové aktivity, na ktoré bude možné podávať projekty, a preto ich tu uvádzam v krátkosti všetky. Bližšie informácie nájdete aj na stránke Projektového centra UMB, alebo Agentúry MŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ (www.asfeu.sk).

Opatrenie 1.2

Vysoké školy a výskum a vývoj ako motory rozvoja vedomostnej spoločnosti

Predpokladaný dátum vyhlásenia výzvy:

máj 2009

Predpokladaný dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP:

august 2009

Predpokladaná finančná alokácia na výzvu:

13 mil. EUR (391,64 mil.Sk)

Cieľom opatrenia 1.2 je podporiť zvyšovanie kvality vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť neustálu adaptáciu VŠ na aktuálne a perspektívne potreby vedomostnej spoločnosti. OPV naplní strategický cieľ NSRR prostredníctvom prispôsobovania existujúcich a zavádzania nových študijných odborov, podporou investícií do ľudských zdrojov a spolupráce vedeckovýskumného sektora s privátnym sektorom. Bude sa podporovať vedecké vzdelávanie a transfer know-how a výsledkov výskumno-vývojovej činnosti medzi VŠ, inštitúciami výskumu a vývoja a podnikmi.

Rámcové aktivity

- 1.1.1 Rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania, racionalizácia a skvalitnenie študijných programov VŠ vrátane podpory kariérového poradenstva.
- 1.1.2 Zefektívnenie správy a manažmentu VŠ.
- 1.1.3 Podpora rozvoja ľudských zdrojov vo výskume a vývoji.
- 1.1.4 Podpora aktívnej spolupráce VŠ a súkromného sektora pri tvorbe nových študijných odborov a programov a pri procese výučby.
- 1.1.5 Zvýšenie zapojenia VŠ a ostatných organizácií výskumu a vývoja do medzinárodnej spolupráce a sietí vývoja a inovácií.

Opatrenie 2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania

Predpokladaný dátum vyhlásenia výzvy:

júl 20089

Predpokladaný dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP:

október 2009

Predpokladaná finančná alokácia na výzvu:

15 mil. EUR (451,89 mil. Sk)

Cieľom opatrenia 2.1 je podporiť zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácií zamestnancov.

Rámcové aktivity

- 2.1.1 Zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania.
- 2.1.2 Rozvoj ľudských zdrojov v ďalšom vzdelávaní.
- 2.1.3 Podpora učiacich sa regiónov a vytvárania sietí v ďalšom vzdelávaní.
- 2.1.4 Podpora ďalšieho vzdelávania v jednotlivých sektoroch.
- 2.1.5 Uľahčenie prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu.
- 2.1.6 Podpora diverzifikácie foriem financovania ďalšieho vzdelávania.
- 2.1.7 Rozvoj kľúčových kompetencií prostredníctvom ďalšieho vzdelávania.
- 2.1.8 Zlepšenie prechodnosti medzi sektormi a úrovňami formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania.

Príprava projektov si vyžaduje dlhší čas, ako bude k dispozícii po vyhlásení výzvy, preto odporúčame, aby si potenciálni žiadatelia už začali pripravovať návrhy a podklady k projektom. Tieto projektové návrhy môžu konzultovať aj s Projektovým centrom UMB, ktoré ochotne poskytne metodickú a administratívnu pomoc.

*Ing. arch. Zdenka Georgievski
vedúca Projektového centra UMB*

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslavia v období mesiacov **január – február 2009** významné životné jubileum. V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

Prof. PaedDr. Karol Görner, PhD.
Prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc.
Doc. PaedDr. Nadežda Novotná, PhD.
PhDr. Vlasta Křečková, CSc.
PhDr. Ivica Lenčová, PhD.
Elemír Selecký
Prof. Ing. Jiří Polách, CSc.
Ing. Július Sedliak
Prof. PhDr. Eleonóra Baranová, CSc.

Prof. RNDr. Gejza Wimmer, DrSc.
PaedDr. Miloslava Sudolská, PhD.
Ing. Igor Kmeť
Doc. RNDr. Alfonz Haviar, CSc.
JUDr. Mária Karlíková
Oľga Krnáčová
Jana Gazdaričová
Katarína Križová

Uverejňujeme...

Výška školného za platené externé štúdium, školné za prekročenie štandardnej dĺžky štúdia vo všetkých študijných programoch príslušnej fakulty a bezplatné študijné programy (BŠP)

Smernica UMB č. 13/2008 o školnom na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici v akademickom roku 2009/2010

Príloha 15

Fakulta	Názov študijného programu	Výška školného za externé štúdium pre študentov prijatých v akademickom roku 2009/2010						Školné za prekročenie štandardnej dĺžky štúdia			
		1. stupeň		2. stupeň		3. stupeň		2008/2009		2009/2010	
		€	Sk	€	Sk	€	Sk	€	Sk	€	Sk
EF	cestovný ruch	600	18 075,60			700	21 088,20	348,54	10 500	600	18 075,60
	ekonomika a manažment podniku	600	18 075,60			700	21 088,20				
	financie, bankovníctvo a investovanie	600	18 075,60	BŠP	BŠP						
	regionálny rozvoj a verejná správa	600	18 075,60								
	verejná ekonomika a služby	600	18 075,60			700	21 088,20				
	ekonomika a manažment malých a stredných podnikov			650	19 581,90						
	ekonomika a správa území			650	19 581,90						
	riadenie cestovného ruchu			650	19 581,90						
FHV	ekonomika verejných služieb			650	19 581,90			547,70	16 500	550	16 569,30
	aplikovaná etika	500	15 063	565	17 021,19						
	európske kultúrne štúdiá	BŠP	BŠP	565	17 021,19						
	muzeológia	500	15 063								
	anglický jazyk a kultúra	665	20 033,79								
	francúzsky jazyk a kultúra	BŠP	BŠP								
	maďarský jazyk a kultúra	500	15 063								
	nemecký jazyk a kultúra	665	20 033,79								
	poľský jazyk a kultúra	500	15 063								
	ruský jazyk a kultúra	500	15 063								
	sociálna filozofia	500	15 063	565	17 021,19						
	šport	BŠP	BŠP								
	telesná výchova	665	20 033,79	665	20 033,79						
	história			565	17 021,19						
	šport - trénerstvo			665	20 033,79						
	telesná výchova - etická výchova			665	20 033,79						

Fakulta	Názov študijného programu	Výška školného za externé štúdium pre študentov prijatých v akademickom roku 2009/2010						Školné za prekročenie štandardnej dĺžky štúdia			
		1. stupeň		2. stupeň		3. stupeň		2008/2009		2009/2010	
		€	Sk	€	Sk	€	Sk	€	Sk	€	Sk
PF	pedagogika (neučiteľská)	700	21 088,20	800	24 100,80	450	13 556,70	597,49	18 000	600	18 075,60
	sociálna práca	700	21 088,20			450	13 556,70				
	predškolská a elementárna pedagogika	700	21 088,20								
	hudobná výchova - etická výchova	700	21 088,20								
	slovenský jazyk a literatúra - etická výchova	700	21 088,20	800	24 100,80						
	slovenský jazyk a literatúra - pedagogika	700	21 088,20								
	andragogika	700	21 088,20	800	24 100,80						
	sociálna pedagogika			800	24 100,80						
	evanjelická teológia a misia	BŠP	BŠP								
	učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ			BŠP	BŠP						
	predškolská pedagogika			BŠP	BŠP						
PrF	didaktika hudobnej edukácie					450	13 556,70	663,88	20 000	680	20 485,68
	právo	680	20 485,68	BŠP	BŠP						
	obchodné a finančné právo					680	20 485,68				
	teória a dejiny štátu a práva					680	20 485,68				

Fakulta	Názov študijného programu	Výška školného za externé štúdium pre študentov prijatých v akademickom roku 2009/2010						Školné za prekročenie štandardnej dĺžky štúdia			
		1. stupeň		2. stupeň		3. stupeň		2008/2009		2009/2010	
		€	Sk	€	Sk	€	Sk	€	Sk	€	Sk
FHV	slovenský jazyk a literatúra					170	5 121,42	663,88	20 000	700	21 088,20
	etika					170	5 121,42				
	maďarský jazyk a literatúra					170	5 121,42				
	športová edukológia					170	5 121,42				
	systematická filozofia					170	5 121,42				
	všeobecná jazykoveda					170	5 121,42				
	slovenské dejiny					170	5 121,42				
	didaktika slovenského jazyka a literatúry					170	5 121,42				
FPVMV	európske štúdiá	700	21 088,20	850	25 607,10			597,49	18 000	600	18 075,60
	politológia			BŠP	BŠP						
	teória politiky					1 000	30 126				
FPV	medzinárodné vzťahy					1 000	30 126	597,49	18 000	600	18 075,60
	aplikovaná informatika	565	17 021,19								
	geografia a krajinná ekológia	500	15 063								
	učiteľstvo praktickej prípravy	565	17 021,19								
	environmentálna chémia			665	20 033,79						
	učiteľstvo technických odborných predmetov			665	20 033,79						
	environmentálna politika v organizáciách					300	9 037,80				
	pravdepodobnosť a matematická štatistika					300	9 037,80				
	environmentálny manažment múzejných zariadení	BŠP	BŠP	BŠP	BŠP						
	environmentálny manažment výchovných zariadení	BŠP	BŠP	BŠP	BŠP						
	matematika	BŠP	BŠP								
	systemová ekológia	BŠP	BŠP	BŠP	BŠP						
	informatická matematika			BŠP	BŠP						
	matematická štatistika a finančná matematika			BŠP	BŠP						

Konverzný kurz 1 € = 30,126 Sk

Médiá o nás ...

Dátum	Periodikum	Prispevok	Obsah
11.12.2008	Žurnál	Rozlúčka s korunou	Uvedenie knihy Petra Soleja Slovenská koruna 1993 - 2008. Peter Solej, študent UMB.
12.12.2008	Rádio Lumen B. Bystrica	V Banskej Bystrici dnes slávnostne otvorili nové Centrum vied Slovenskej akadémie vied	Otvorenie nového Centra vied SAV v B. Bystrici na Ďumbierskej ulici, v ktorom bude mať SAV a UMB dve spoločné pracoviská. Podľa rektorky B. Kosovej bude mať UMB možnosť zapojiť sa do vedeckovýskumnej činnosti.
13.12.2008	Trend	Kvalitnú prácu pre mladé talenty	Testovanie analytických a logických schopností, všeobecného ekonomického prehľadu a znalostí cudzích jazykov Young Talents na 11 ekonomických fakultách. Medzi lídrov patrí aj Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela.
15.12.2008	Trenčianske noviny	Debut mladej poetky zapríčinili nezbední bratia	O mladej autorke knihy básní Daniele Václavovej (26), ktorej hlavným námetom jej básní boli vlastní mladší bratia. Autorka ilustrácií Miroslava Juzeková - študentka výtvarnej edukácie a histórie na UMB.
15.12.2008	SME	V Banskej Bystrici slávnostne otvorili Centrum vied SAV	12. decembra 2008 bolo otvorené Centrum vied SAV v BB v zrekonštruovanej budove bývalej Základnej školy na Ďumbierskej ulici. V nových priestoroch bude šesť ústavov prírodovedných a spoločenskovedných a spoločné pracovisko UMB a SAV.
15.12.2008	Regina	Banskobystrické vedecké centrum má posilniť výskum na strednom Slovensku	Banská Bystrica - tretie vedecké centrum SAV. Otvorili ho v zrekonštruovanej škole na Ďumbierskej ulici, kde je 6 ústavov akadémie a 2 pracoviská UMB.
15.12.2008	Oravské noviny	Štve ho ľudská nevšímavosť	Profil: Anton Michalica - vedúci občianskeho združenia Misia mladých v Tvrdošine - študent FPV a MV na UMB v BB.
16.12.2008	Banskobystrické noviny	Srdce na dlani 2008 v Banskej Bystrici	Odvzdávanie ocenení Srdce na dlani 2008 dňa 5. decembra. Oceňovalo Centrum dobrovoľníctva v spolupráci s Katedrou sociálnej práce Pedagogickej fakulty UMB. Medzi ocenenými boli aj študenti PF UMB za prácu s rómskymi dobrovoľníkmi.
18.12.2008	SME	Slovensko bude mať možno viac centier excelentnosti ako Fínsko	Slovensko by mohlo mať v budúcnosti až 45 centier excelentnosti, ktoré budú realizovať výskum a vývoj na európskej úrovni. Niektoré VŠ plánujú zriadiť viac centier excelentnosti. Medzi nimi je aj UMB.
18.12.2008	Trend	Kto je kto v manažmente	Absolventi univerzít na vedúcich pozíciách. Riaditeľka pobočky personálnoporadenskej spoločnosti Synergie Slovakia sa stala Martina Klubíková (28), absolventka Ekonomickej fakulty UMB v BB.
22.12.2008	Nový čas	Komentáre členov odbornej poroty Zlatá minca 2008	Komentáre členov odbornej poroty Zlatá minca 2008, medzi ktorými je aj prof. Juraj Nemec, EF UMB.
23.12.2008	Trend	Na čele personálnej spoločnosti je Martina Klubíková	Novou riaditeľkou pobočky personálnoporadenskej spoločnosti Synergie Slovakia sa stala Martina Klubíková (28), absolventka EF UMB.
4.1.2009	Aktuálne Sk - internet	Na niektoré vysoké školy sa bude dať hlásiť aj elektronicky	Elektronické prihlášky využíva dlhšie aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici.
4.1.2009	SME	Na niektoré vysoké sa bude dať hlásiť aj elektronicky.	O možnostiach zasielania elektronickej prihlášky na VŠ v SR. Elektronické prihlášky využíva aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici.
5.1.2009	TA3	Na internátoch sa nekúri, študenti sú pobúrení	Reakcie študentov na obmedzenie dodávok tepla na internátoch UMB.
7.1.2009	TA3	Za výpadok tepla študentov neodškodnia.	Vyjadrenie vedenia internátov k prerušeniu vykurovania. Podľa riaditeľa SUZ boli študenti informovaní cez nástenky oficiálne a takisto to bolo prejednané so študentskou radou.
7.1.2009	bleskovky.sk	Študentom na ninternátoch nekúrilí, peniaze im nevrátia!	Reakcie študentov na úľmový režim kúrenia na internátoch UMB na prelome rokov 2008/2009.
16.1.2009	Aktuálne Sk - internet	Skvelá Prochádzková. Vyhrala šprint v Kanade.	Slovenská reprezentantka, pretekárka Slávie UMB Alena Prochádzková zvíťazila v piatok v kanadskom stredisku Whistler Olympic Park v behu na lyžiach v šprinte klasickou technikou Svetového pohára FIS.
17.1.2009	Aktuálne Sk - internet	Po 20 rokoch na vrchole Slovenka. Alena Prochádzková.	V piatok 16. januára 2009 v kanadskom stredisku Whistler zvíťazila Alena Prochádzková, pretekárka Slávie UMB, v šprinte klasickou technikou Svetového pohára FIS.

Prehľad pripravil Ing. Marian Lihan, referát propagácie a vzťahov s verejnosťou, Rektorát UMB

Elektronické bankovníctvo – najkratšia cesta do banky

Vybaviť bežné bankové transakcie je možné bez toho, aby ste chodili do banky. Stačí si aktivovať elektronické bankovníctvo a mať k dispozícii buď telefón alebo počítač pripojený do siete internet. Spojiť sa s bankou potom môžete aj mimo jej otváracích hodín z ktoréhokoľvek miesta na svete. Navyše za takto zadane bankové transakcie zaplatíte menej, ako keď ich pridete osobne vybaviť priamo do banky.

Internetbanking vám umožní vykonať tieto operácie s vašimi účtami:

- platobné príkazy v eurách s konkrétnym dátumom splatnosti,
- platobné príkazy vo voľne vymeniteľnej mene v rámci Slovenskej sporiteľne,
- zadať, zmeniť či ukončiť platnosť trvalých príkazov,
- zadať, zmeniť či ukončiť platnosť súhlasu s inkasom,
- hromadne podpísať ľubovoľný počet tuzemských platobných príkazov,
- založiť si termínovaný vklad a priložiť alebo vybrať z neho finančné prostriedky,
- zapnúť alebo vypnúť službu SMS a Mail kuriér,
- spravovať službu Mailbanking – zadať, zmeniť definíciu alebo ukončiť zasielanie elektronického výpisu,
- poslať v minulosti vygenerované elektronické výpisy,
- zmeniť svoje kontaktné údaje,
- odoslať do banky emailovú správu.

Príklad ako sa dá efektívne využiť Internetbanking

Jarka je študentka. Prázdniny využíva na cestovanie. Vtedy s rodičmi a priateľmi komunikuje s využitím SMS roamingu. Keď minie kredit karty svojho mobilného telefónu, dobíja si ho prostredníctvom Internetbankingu – službou Sporopay. Postupuje takto:

1. krok – Sporopay

Na hlavnej stránke Internetbankingu (prístup cez www.slsp.sk) si z ľavého menu vyberie Sporopay. Objaví sa ponuka obchodníkov, cez ktorú sa dá využiť služba Sporopay a označí voľbu „mobilné telefóny“ stlačením tlačidla „Vybrať“.

2. krok – výber mobilného operátora

Zobrazí sa ponuka obchodníkov v kategórii mobilní operátori. Keďže využíva službu Easy, zvolí si stránku www.t-mobile.sk

3. krok – definovanie výšky kreditu

Klikne na ikonu Sporopay a zadá telefónne číslo a výšku požadovaného kreditu.

4. krok – zadanie platby

Zobrazí sa obrazovka „zadanie platby“, kde uvedie svoje číslo účtu. Ponechá požiadavku o poslaní informácie o platbe na definovaný e-mail, keďže využíva aj službu Mailbanking.

5. krok – identifikácia klienta

Vyberie si certifikačný predmet, ktorý je v jej prípade GRID karta. Zadá svoje identifikačné číslo aj svoje prístupové heslo.

6. krok – Potvrdenie platby

Skontroluje údaje o platbe a zadá pozíciu z GRID karty. Nakoniec platbu potvrdí tlačidlom „Potvrdiť/odmietnuť“. Po potvrdení platby jej príde SMS správa o dobíjení kreditu a informácia o platbe na e-mailovú adresu.

Je to veľmi jednoduché a rýchle. Skúste tak platiť aj vy.

PRÍSPEVKY FAKÚLT

Vedenie Ekonomickej fakulty UMB ocenilo najlepších študentov

Pri príležitosti Dňa študentov vedenie Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici oceňuje študentov, ktorí za predchádzajúci akademický rok dosiahli vynikajúce študijné výsledky. Táto tradícia vznikla pred ôsmimi rokmi, kedy sa oceňovanie najlepších študentov fakulty uskutočnilo po prvýkrát.

Vedenie fakulty sa dňa 3. decembra 2008 stretlo s 23 najlepšími študentmi, ktorí v akademickom roku 2007/2008 dosiahli vynikajúce študijné výsledky a dosiahli študijný priemer do 1,25. Študenti boli odmenení motivačným štipendiom.

Na začiatku stretnutia dekanka Ekonomickej fakulty UMB prof. Ing. Mária Uramová, PhD. privítala študentov, zablahožela im za dosiahnuté vynikajúce výsledky a zažela veľa úspechov v ďalšom štúdiu.

Po oficiálnej časti stretnutie pokračovalo v neformálnom duchu, kde popri občerstvení študenti voľne diskutovali s vedením Ekonomickej fakulty o štúdiu, práci, problémoch a ich možných riešeniach.

Najlepší študenti denného štúdia EF UMB v akademickom roku 2007/2008

P.č.	Meno	Priezvisko	Ročník	Študijný program	Vážený študijný priemer
1.	Daniela	Baffiová	5	FBI	1,17
2.	Katarína	Barcajová	5	CR	1,12
3.	Zuzana	Bednárová	5	CR	1,21
4.	Tatiana	Dobrá	5	EaRP	1,10
5.	Marián	Hronský	5	EaRP	1,21
6.	Miroslav	Kello	5	FBI	1,20
7.	Marianna	Kolláriková	5	FBI	1,25
8.	Michaela	Kopčáková	5	EaRP	1,20
9.	Veronika	Kukučková	5	EaRP	1,00
10.	Valéria	Kunská	5	FBI	1,25
11.	Vladimíra	Kupcová	5	EaRP	1,18
12.	Júlia	Kupcová	5	VEaS	1,20
13.	Monika	Medvecká	5	EaRP	1,20
14.	Alena	Nováková	2	EaMP	1,12
15.	Katarína	Pakanová	5	FBI	1,25
16.	Michaela	Papalová	5	FBI	1,19
17.	Martin	Podolinský	2	EaMP	1,21
18.	Andrea	Prokopovičová	5	CR	1,23
19.	Zuzana	Tomaščíková	5	EaRP	1,25
20.	Soňa	Voláková	3	EaMP	1,16
21.	Zuzana	Vozárová	5	VEaS	1,24
22.	Ivana	Vrbická	5	EaRP	1,24
23.	Monika	Zelenayová	3	EaMP	1,22

Legenda: FBI – financie, bankovníctvo a investovanie, CR – cestovný ruch, EaRP – ekonomika a riadenie podniku, VEaS – verejná ekonomika a služby, EaMP – ekonomika a manažment podniku

Monika Tomášková
referent rozvoja

Medzinárodný študentský workshop v Španej Doline *Využitie kultúrneho dedičstva v cestovnom ruchu*

V dňoch 27.10.2008 až 30.10.2008 sa v Španej Doline uskutočnil medzinárodný študentský workshop *Využitie kultúrneho dedičstva v cestovnom ruchu*, ktorý sa uskutočnil v rámci projektov VEGA č. 01/0548/08 *Využívanie slovenského prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO v cestovnom ruchu* a projektu VEGA č. 1/3300/06 *Architektonické dedičstvo a turizmus*. Zorganizovali ho Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, Ústav dejín a teórie architektúry

Technische Universiteit Eindhoven, Holandsko, École Nationale d'Architecture, Lyon, Francúzsko.

Prvý deň sa účastníci workshopu oboznámili s pamiatkami Španej Doliny pri prehliadke náučného chodníka. Po prehliadke sa uskutočnili úvodné prednášky v Diecéznom centre Maják. Prednášku na tému *Význam identifikácie a prezentácie hodnôt priemyselného dedičstva v procese vyhlasovania Svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO* prezentovala doc. Ing. Eva Kráľová, PhD. z Fakulty architektúry STU v Bratislave, prednášku *Využitie kultúrneho dedičstva v cestovnom ruchu* prezentoval doc. Ing. Lubomír Kmeco, PhD. z Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici.

Druhý deň boli vytvorené zmiešané pracovné skupiny študentov riadenia cestovného ruchu, interkultúrnej komunikácie v cestovnom ruchu, architektúry a chémie, ktorí spoločne zamerali, mapovali a dokumentovali kultúrne a technické pamiatky v katastri obce Špania Dolina a odoberali vzorky banských vôd, hald a produktov spracovania rúd.

Tretí deň sa skupiny študentov špecializovali. Študenti riadenia cestovného ruchu a interkultúrnej komunikácie v dopoludňajších hodinách uskutočnili primárny výskum ponuky cestovného ruchu priamo v teréne a v dopoludňajších hodinách študovali dostupné literárne zdroje v rámci sekunárneho prieskumu. Výsledky prieskumu využili pri spracovaní analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození Španej Doliny (SWOT analýza) ako strediska cestovného ruchu a návrhoch na využitie kultúrnych

a technických pamiatok v cestovnom ruchu. Študenti architektúry a chémie v dopoludňajších hodinách pokračovali v zameriavaní, mapovaní a dokumentovaní kultúrnych pamiatok a odoberaní vzoriek, odpoľudnia spracovávali získané údaje pomocou špecializovaných programu a vytvárali v počítačoch trojrozmerné nákresy vybraných pamiatok.

Posledný deň medzinárodného študentského workshopu študenti prezentovali výsledky svojej práce formou prednášok v zasadačej miestnosti Obecného úradu v Španej Doline. Po prednáškach sa rozprúdila živá diskusia, do ktorej sa zapojili aj miestni obyvatelia a zástupcovia Občianskeho združenia Herregrund Špania Dolina a Občianskeho združenia Permon Špania Dolina.

Medzinárodný študentský workshop bol podujatím, ktoré významnou mierou pomohlo študentom v praxi aplikovať svoje teoretické vedomosti získané štúdiom a získať tak praktické skúsenosti s terénnym prieskumom a analýzou potenciálu cestovného ruchu (ktorého súčasťou sú aj kultúrne a technické pamiatky) v konkrétnom stredisku cestovného ruchu – Španej Doline. Návrhy študentov na využitie kultúrnych a technických pamiatok Španej Doliny v cestovnom ruchu sú v praxi uskutočniteľné, ich realizácia závisí od inštitúcií, ktoré majú záujem o rozvoj cestovného ruchu v Španej Doline. Medzinárodný študentský workshop *Využitie kultúrneho dedičstva v cestovnom ruchu* bol svedkom toho, že mladí ľudia rôznych národov sa pri riešení praktických problémov vedia spojiť a zjednotiť. Jeho zorganizovaním sa prispelo k naplneniu Roka interkultúrneho dialógu UNESCO.

Lubomír Kmeco, Eva Kráľová

a obnovy pamiatok Fakulty architektúry STU v Bratislave, European Council for the Village and Small Town, Rotary Club Koblenz, Nemecko, Politechnika Krakowska, Krakov, Poľsko, Obecný úrad v Španej Doline, Občianske združenie PERMON v Španej Doline.

Cieľom workshopu bolo prispieť k napĺňaniu poslania Roka interkultúrneho dialógu UNESCO prostredníctvom poznania, zachovania a prezentácie hodnôt spoločného kultúrneho dedičstva vytvoreného v minulosti príslušníkmi rôznych národov a kultúr v záujme rozvoja ľudskej civilizácie. Na modelovej situácii obce Špania Dolina (v minulosti významného európskeho centra ťažby a spracovania meďi) bolo cieľom zmapovať a zdokumentovať kultúrne a technické pamiatky a navrhnúť ich využívanie v cestovnom ruchu.

Medzinárodného workshopu sa zúčastnili učitelia a študenti riadenia cestovného ruchu, interkultúrnej komunikácie v cestovnom ruchu, architektúry a chémie z Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, Fakulty architektúry STU v Bratislave, Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave, Universidad Politécnica de Madrid, Španielsko, Escola d'Arquitectura la Jalle, Barcelona, Španielsko, Escola Universitaria Vasco da Gama, Coimbra, Portugalsko,

Eurodoc 2009 na Ekonomickej fakulte UMB

V dňoch 25. – 29. marca 2009 sa Ekonomická fakulta UMB stane miestom konania prestížneho medzinárodného podujatia. Na jej pôde sa stretnú zástupcovia doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov z väčšiny európskych štátov, aby spoločne s odborníkmi pôsobiacimi v rôznych sektoroch ekonomiky prediskutovali súčasnú situáciu v oblasti vedy a výskumu a možnosti jej zlepšenia.

EURODOC je európske združenie národných asociácií doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov. Jeho vznik sa viaže k španielskemu mestu Girona a symbolickému dátumu 2. 2. 2002. EURODOC bol založený s cieľom obhajovať práva a chrániť záujmy mladých vedcov na európskej úrovni a pomáhať im v spoločnom riešení rozmanitých problémov z oblasti vzdelávania, výskumu a budovania ich profesionálnej kariéry. Ďalším cieľom združenia je zvyšovať kvalitu doktorandského štúdia a úrovne vedeckovýskumnej aktivity v Európe, zvyšovať informovanosť mladých vedcov, podporovať ich medzinárodnú spoluprácu a výmenu znalostí a vytvárať im priestor pre spoločné organizovanie odborných podujatí, diskusiu o aktuálnych otázkach a pripravovaných legislatívnych zmenách, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú.

Jedným z najvýznamnejších podujatí v rámci EURODOCU je ročenná medzinárodná konferencia, ktorá sa každoročne koná vždy v inom štáte Európy. Počas prvých dvoch dní účastníci absolvujú prednášky, besedy a workshopy pod vedením expertov z rôznych oblastí (akademická sféra, verejný a súkromný sektor), ako aj rôznych štátov Európy. Tretí deň stretnutia je venovaný valnému zhromaždeniu zástupcov národných asociácií doktorandov, počas ktorého sa

vyhodnocuje aktivita EURODOCU za uplynulý rok (prezentácia správy o činnosti a finančnej správy), hlasuje sa o modifikácii interných smerníc a prijatí nových členov EURODOCU a konajú sa voľby prezidenta a správnej rady na nasledujúci rok.

Počas poslednej konferencie vo švajčiarskom meste Fribourg v marci 2008 sa zásluhou presvedčivej prezentácie Slovenska získala možnosť usporiadať EURODOC 2009 na Slovensku. Ústredná téma EURODOC 2009 znie: *Inovácie v Európe – z univerzity do praxe a späť*. Po Švédsku, Španielsku, Holandsku, Grécku, Francúzsku, Taliansku, Anglicku a Švajčiarsku privítame doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov z celej Európy. Svoju účasť potvrdili zástupcovia slovenského, českého a švédskeho ministerstva školstva, Európskej komisie (Directorate-General for Research), EUA (The European University Association) a COST (European Cooperation in the field of Scientific and Technical Research Domain Committee Member) z Belgicka, CRUS (Rectors' Conference of the Swiss Universities) zo Švajčiarska, Masarykovej univerzity v Brne, ako aj odborníci z praktickej sféry a dúfame, že rovnaký výsledok dosiahneme aj v prípade ostatných pozvaných hostí (napr. vlády SR, Slovenskej akadémie vied, Vedecko-technického parku v Žiline, The Lancaster Environment Centre či Foundation for the Development of The Education System z Varšavy). V spolupráci s českou Studentskou komorou rady vysokých škôl máme príležitosť zorganizovať také veľkolepé podujatie v našej nádhernej krajine a tým prispieť k jej medzinárodnej propagácii.

Mgr. Gabriela Elexová
Centrum rozvoja doktorandov

Nová publikácia o Baníckej akadémii

Na slovenský knižný trh bola v septembri 2008 uvedená nová reprezentačná publikácia z Ústavu vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici *Banická a lesnícka akadémia slovom a obrazom*, ktorej autorom je doc. Ing. Ivan Herčko, CSc. (*12.7.1943 v Ploskom, okr. Revúca), v súčasnosti najplodnejší banskoštiavnický autor literatúry faktu.

Publikácia bola slávnostne pokrstená počas *1. stretnutia slovenských banských miest a obcí*, ktoré sa uskutočnilo dňa 27. septembra 2008 v Pezinku. Vlastný krst publikácie vykonal jej krstný otec, slávny Ing. Milan Urbánek, významný slovenský odborník v oblasti banského úpravníctva a v súčasnosti hlavný predstaviteľ *slávneho, vysokého a neomylného prezídia* na baníckych šachtágoch, jej poliatim zlatistým pezinským vínom. Celý akt krstu sa uskutočnil aj za prítomnosti primátora mesta Pezinok, Mgr. Olivera Solgu, a primátora Banskej Štiavnice, Mgr. Pavla Balžanku.

Slávnostné uvedenie publikácie v Banskej Štiavnici bolo vykonané pred začiatkom podujatia *Akademici v Banskej Štiavnici III*, ktoré sa uskutočnilo 11. októbra 2008 za prítomnosti vedúcich akademických funkcionárov právnych nástupcov *Baníckej a lesníckej akadémie*, 6 fakúlt/univerzít z Miškolca, Šoprone, Košíc, Zvolena, Ostravy a Leobenu.

Takmer 300 stranová publikácia, obohatená množstvom historických fotografií, podáva prvú stručnú syntézu dejín *Baníckej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici* (ďalej len „akadémia“). Úvodná kapitola je venovaná dejinám mesta a baníctva v Banskej Štiavnici. Druhá kapitola je úvodom do dejín baníckeho školstva na Slovensku. Tretia, ťažisková kapitola, v stručnom priereze, členenou podľa jednotlivých historických období, podáva prierez budovania, organizácie a výučby na akadémii s prehľadom

jednotlivých katedrií a ich obsadenia profesormi a asistentmi. Štvrtá kapitola približuje jednotlivé historické budovy akadémie a piata kapitola je venovaná učebným zariadeniam akadémie, ktorými boli školské polesia, botanické záhrady a vedecké ústavy. Posledná šiesta kapitola obsahuje stručné biografické údaje o profesoroch a asistentoch, ktorí pôsobili na akadémii. V závere je bibliografický prehľad literatúry k dejinám akadémie.

Ing. Milan Durbák

Akt krstu novej publikácie sa uskutočnil v Pezinku 27. septembra 2008 pri príležitosti celoslovenského stretnutia baníckych spolkov na Slovensku a primátorov banských miest za prítomnosti primátora mesta Pezinok Mgr. Olivera Solgu (prvý sprava) a primátora Banskej Štiavnice, Mgr. Pavla Balžanku (tretí sprava). Prvý zľava je krstný otec publikácie Ing. Milan Urbánek, druhý sprava autor publikácie doc. Ing. I. Herčko, CSc.

Úspešné ukončenie medzinárodného projektu

V dňoch 9. – 11. 12. 2008 sa v poľskej Lodži konalo posledné pracovné stretnutie zástupcov riešiteľského kolektívu medzinárodného projektu MANTRA (MANagement ThRough Autonomy). Projekt, ktorého koordinátorom bola Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna v Lodži bol realizovaný v období október 2005 až december 2008 s podporou Európskej komisie v rámci grantovej schémy Socrates Erasmus.

Cieľom projektu bolo vytvorenie magisterského študijného programu zameraného na uspokojenie požiadaviek praxe na absolventov univerzít ekonomického a humanitného zamerania. Do projektu vstúpilo päť európskych univerzít:

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna v Lodži

Carinthia Institute of Technology, University of Applied Sciences, Villach, Rakúsko

Interuniversity Institute of Management of Education „INTERAULA“ Sofia, Bulharsko

Univerzita Mateja Bela, Ekonomická Fakulta, Banská Bystrica, Slovensko
Istanbul Bilgi University, Istanbul, Turecko.

Počas realizácie projektu turecký partner z projektu odstúpil a jeho úlohy boli proporcionálne rozdelené medzi ostatných riešiteľov. Za slovenskú stranu boli do projektu zapojení prevažne zamestnanci

Katedry ekonomiky a manažmentu podniku na Ekonomickej fakulte UMB.

Priebeh riešenia priniesol pre všetkých zúčastnených partnerov množstvo zaujímavých poznatkov a informácií. Bolo realizovaných niekoľko prieskumov v rámci materských univerzít zúčastnených partnerov, hospodárskych subjektov z praxe a prieskum výučby manažérskych predmetov na univerzitách vo vybraných krajinách EÚ. Cieľom týchto aktivít bolo zistiť možnosti a rozsah využívania metód na podporu kreativity vo vyučovacom procese na univerzitách, identifikovať aktuálne požiadavky praxe na absolventa magisterského štúdia, oboznámiť sa a porovnať študijné programy manažérského zamerania na vybraných univerzitách.

Predmety tvoriace študijný program, konkretizácia ich obsahu, rozsahu a foriem výučby boli témou konzultácií s odborníkmi z praxe, predstaviteľmi vedeckej a akademickej obce, ale aj študentmi v rámci workshopov a mnohých diskusných stretnutí.

Výstupom projektu je magisterský študijný program v anglickom jazyku s názvom *inovatívny manažment* vypracovaný v súlade s požiadavkami ETCS. Jadro curricula tvoria predmety personálny rozvoj, organizačný rozvoj, znalostný manažment, manažment zmeny, tímové učenie a manažment autonómnej organizácie. Ku každému predmetu boli vypracované kompletné študijné materiály pre učiteľov a študentov.

Ako prvý z partnerov k implementácii nového študijného programu pristupuje Interuniversity Institute of Management of Education INTERAULA Sofia, Bulharsko, ktorý začne s výučbou na jeseň 2009 na Univerzite Theofil Ryľskij v Blagoevgrade. Snahou riešiteľov z EF UMB je implementácia niektorých predmetov uvedeného študijného programu v rámci anglického študijného programu Business Economy and Management, resp. ich využitie formou vzdelávacích aktivít pre odbornú verejnosť.

*Ing. Dagmar Kokavcová, PhD.
vedúca riešiteľského tímu
za Slovensko
Katedra ekonomiky a manažmentu
podniku, EF UMB*

The poster features the title "MANagement ThRough Autonomy" in large, bold, white letters on a dark background. Above the title are logos for "mantra", "Academy of Humanities and Economics in Lodz", and "www.mantraproject.eu". Below the title, a text box describes the project: "MANTRA is a structure of the program of study, applying modern technologies, using interactive methods of teaching. Curriculum which covers modern knowledge, techniques and methods used in management puts pressure on the development of personal competences and attitudes indispensable in a manager's work. The project is a result of cooperation between partners from Poland, Austria, Bulgaria and Slovakia." At the bottom, a section titled "Partners:" lists the participating institutions and their contact information.

Partners:

- Academy of Humanities and Economics in Lodz, Poland (Lead Partner)
Contact: Michał Kulik; mkulik@wshe.lodz.pl, Iłona Balcerzyk; ibalcerzyk@wshe.lodz.pl, Katarzyna Pryczek; kprycek@wshe.lodz.pl
- Carinthia University of Applied Sciences, Austria
Contact: Birgit Aigner; b.aigner@cti.ac.at
- Faculty of Economics Matej Bel University, Slovakia
Contact: Lena Theodoulides; lena.theodoulides@umb.sk, Dagmar Kokavcova; dagmar.kokavcova@umb.sk
- Interuniversity Institute of Management of Education "INTERAULA", Bulgaria
Contact: Petar Balkanski; mimo_interaula@abv.bg

**Socrates
Erasmus**

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Cantus choralis Slovaca 2008

V Banskej Bystrici sa v dňoch 23. – 25. októbra 2008 konalo už VIII. medzinárodné sympóziu o zborovom speve CANTUS CHORALIS SLOVACA 2008. Jeho tradičným usporiadateľom bola Univerzita Mateja Bela (garantom i usporiadateľom bola Katedra hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty UMB pod záštitou prof. PhDr. Beaty Kosovej, CSc., rektorky UMB v B. Bystrici). Významnou mierou sa na tohtoročnom medzinárodnom sympóziu podieľalo aj Ministerstvo školstva SR, Mesto Banská Bystrica, Hudobný fond Bratislava a v nemalej miere i Spevácky zbor slovenských učiteľov.

Prof. Jan Mária Dobrodinský – Praha, ČR – bývalý dirigent Slovenského filharmonického zboru v Bratislave

Vokálny koncert zo slovenskej zborovej tvorby Speváckeho zboru slovenských učiteľov dirigent doc. Štefan Sedlický

Tohtoročné medzinárodné sympóziu bolo tematicky zamerané na Storočnicu Eugena Suchoňa. Úvodná časť, ktorej dejiskom bola rokovacia sála Topografického ústavu, ktorá sa nachádza v

areáli Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela na Ružovej ul. 13 v Banskej Bystrici, riešila aktuálne otázky hudobných dejín a zborovej tvorby Eugena Suchoňa. V úvode sympózia boli udelené pamätne medaily UMB doc. Jánovi M. Dobrodinskému (Praha) a prof. PhDr.

Host' sympózia prof. Jozef Scheidegger – Luzern, Švajčiarsko (predseda EAS) Spolu s doc. Mgr. art. Irenou Medňanskou z Prešova a prof. Dr. Milanom Pazúrikom, CSc.

Tomášovi Fialovi, CSc. (Ústí nad Labem), ktoré menovaným odovzdal prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD., ktorý aj celé sympóziu otvoril za Univerzitu Mateja Bela. Otvorenie sympózia obohatil svojím vystúpením aj domáci univerzitný spevácky zbor Mladosť.

Úvodné prednášky, ktoré boli venované Storočnici E. Suchoňa patrili prof. PhDr. B. Banárymu, CSc., ktorý podrobne priblížil skladateľskú a hudobno-pedagogickú osobnosť „majstra Suchoňa“ z pohľadu historického kontextu a doc. Jánovi M. Dobrodinskému (dlhoročný dirigent a umelecký vedúci slovenského filharmonického zboru v Bratislave), ktorý priblížil jednotlivé diela v podobe naštudovania Kantáty „O človeku“ so Slovenským filharmonickým zborom a jeho pobyte na Slovensku. Suchoňovo dielo a jeho detskú zborovú tvorbu priblížili auditóriu sympózia Mgr. art. Róbert Tišťan (Bratislava), MgA. Jana Škvarková, ArtD. (Banská Bystrica), resp. „Krútnavu“ vo víre banskobystrického operného súboru v podaní PhDr. Márie Glockovej, PhD. (Banská Bystrica).

Ďalšie rokovania sa niesli v znamení príspevkov venovaných rôznym slovenským i zahraničným hudobným skladateľom (Valašťan-Dolický, Ferenczy, Dušínsky, Hába, Hurník, Kodály, Killár, Felix) a ich zborovej tvorbe z pohľadu dirigentov a hudobných pedagógov. Nemenej zaujímavý bol príspevok P. Špiláka na zborový spev z pohľadu mladej skladateľskej generácie.

Z celého sympózia zaujali prítomných účastníkov najmä workshopy, na ktorých sa zúčastnila aj významná osobnosť zborového a hudobného života v Európe prof.

Jozef Scheidegger (predseda EAS) zo švajčiarskeho Luzernu, ktorý predstavil dielo Michaela Tippetta – A CHILD OF OUR TIME, neskôr dirigenta Univerzitného speváckeho zboru Chorea Academica. Prof. Jiří Holubec, PhD. z PF Ústí nad Labem (Česká republika) orientoval svoj praktický ateliér na populárnu hudbu a zborový pop. Doc. hab. Benek Mendlík z Hudobnej akadémie Kazimierza Wielkiego z Bydgoszczy (Poľsko) orientoval svoj tretí workshop na poľskú hlasovú kultúru a prácu s hlasom v poľských speváckych zboroch a hudobných ustanovizniach.

Ďalší blok spájala téma *Európske trendy v zborovom speve* v nadväznosti na osobnosti predovšetkým slovenského zborového umenia, hudobného a ume-

Prof. PhDr. Boris Banáry, CSc. po prednesení hlavného referátu Zborová tvorba zakladateľa slovenskej národnej hudby (príspevok k Roku Eugena Suchoňa 2008)

leckého školstva a ich medializácie, či regionálnych festivalov so zahraničnou účasťou.

Celkovo bolo početné zastúpenie domácich a zahraničných hostí sympózia najmä zo Švajčiarska, Poľska a Českej republiky so svojimi pohľadmi na súčasný zborový spev v kontexte európskych trendov. Škoda, že na poslednú chvíľu odvolali účasť referujúci z Ukrajiny. Úlohou chairmana jednotlivých častí sympózia sa úspešne zhostili prof. PaedDr. Eva Michalová, CSc, prof. PhDr. Eva Langsteinová, CSc., prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc.,

Z workshopu prof. Dr. J. Holubce, PhD. z PF UJEP Ústí nad Labem, CZ

prof. PaedDr. Jiří Holubec, PhD., doc.
Mgr. art. Mária Strenáčiková, CSc.

Neodmysliteľnou súčasťou medzi-
národného sympózia a sprievodným
podujatím bol najmä vokálny koncert,
v ktorom účinkovalo popredné slovenské
mužské vokálne teleso – Spevácky zbor
slovenských učiteľov – so sídlom v Tren-
čianskych Tepliciach (držiteľ mnohých
významných ocenení), ktorý po dlhom
čase uviedol niekoľko diel zo slovenskej
zborovej tvorby, najmä Suchoňovej
zborovej tvorby pre mužský zbor, medzi

ktorými nechýbalo ani famózne vokálne
dielo Cyklus „O horách“ v kompletnom
prevedení. Spevácky zbor slovenských
učiteľov dirigoval doc. Štefan Sedlický.

Veľké poďakovanie patrí vedeniu Uni-
verzity Mateja Bela a organizačnému ko-
lektívu členov Katedry hudobnej výchovy
Pedagogickej fakulty, ktorí zabezpečovali
celý priebeh tohtoročného sympózia,
ktoré sa koná pravidelne v dvojročnom
cykle striedavo s partnerskou Univerzitou
J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (Česká
republika), ale aj striedavo s festivalom

vysokoškolských speváckych zborov
Akademická Banská Bystrica. Ôsmy roč-
ník medzinárodného sympózia úspešne
nadviazal na predchádzajúce a priniesol
určite každému množstvo poznatkov,
námetov nielen do diskusie, ale aj nové
podnety, kontakty, tvorivú inšpiráciu
a entuziazmus do ďalšej praktickej i teo-
retickej činnosti.

Vivat Cantus choralis Slovaca 2010.

Prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc.

Aktivity študentov FPVaMV UMB v rámci mimovládneho sektoru

Počas zimného semestra akademického roka 2008/2009 sa
viacerí študenti FPVaMV pôsobiaci v Slovenskej atlantickej
komisii (SAC) zúčastnili alebo organizovali viacero zaujímavých
aktivít na pôde Univerzity Mateja Bela a v zahraničí.

Účasť na 54. valnom zhromaždení Asociácie Atlantickej zmluvy v Berlíne

Študenti FPVaMV Milan Solár a Miroslav Mizera sa v
druhý novembrový týždeň r. 2008 zúčastnili na 54. valnom
zhromaždení Asociácie atlantickej zmluvy (ATA), ktorá okrem
SAC združuje 41 členských, asociovaných a pozorovateľských
organizácií krajín euro-atlantického priestoru. Na valnom zhro-
maždení, ktoré sa konalo v centre Berlína, vystúpila so svojím
príhovorom aj kancelárka Spolkovej republiky Nemecka Angela
Merkelová a generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer
(videá z konferencie na stránke www.ata-sac.org).

Highlightom celého podujatia bolo zvolenie Karla Lamersa,
viceprezidenta Parlamentného zhromaždenia NATO a člena
nemeckého Bundestagu, na post prezidenta Asociácie atlantickej
zmluvy, kde vystriedal niekoľko rokov slúžiaceho veľvyslanca
Roberta Huntera, bývalého amerického veľvyslanca pri NATO,
ktorý sa v 90. rokoch významnou mierou zaslúžil o rozšírenie
Aliancie o krajiny strednej a východnej Európy.

Počas troch dní konferencie delegáti SAC uskutočnili viacero
rozhovorov s významnými osobnosťami, ktoré dnes pôsobia v
štruktúrach Asociácie atlantickej zmluvy. Medzi inými býva-
lým poľským veľvyslancom pri NATO Jerzym Nowakom a
bývalým ministrom obrany Macedónska Lazarom Elenovskim

(www.ata-sac.org). Pre študentov sa tak otvára možnosť získať
doplňujúci zdroj zaujímavých informácií o bezpečnosti a medzi-
národných vzťahoch od zaujímavých politikov, profesionálnych
diplomatov.

Rastislav Káčer diskutoval so študentmi o prezidentských voľbách v USA

Dňa 26. novembra 2008 navštívil prezident Slovenskej
atlantickej komisie (SAC) Rastislav Káčer Fakultu politických
vied a medzinárodných vzťahov (FPVaMV) v Banskej Bystrici
a v priestoroch auly diskutoval so študentmi na tému *Americká
zahraničná politika po prezidentských voľbách*. Podujatie sa
zúčastnila približne stovka študentov FPVaMV. Podujatie bolo
zorganizované študentmi FPVaMV, ktorí sa aktívne zapájajú
do niektorých projektov Slovenskej atlantickej komisie, mimo-
vládnej organizácie, ktorá sa od roku 1993 zaoberá zahranično-
politickými témami a medzinárodnou bezpečnosťou. Rastislav
Káčer sa počas návštevy v Banskej Bystrici stretol s vedením
FPVaMV, ako aj prorektorom UMB pre medzinárodnú spoluprá-
cu a vzťahy s verejnosťou doc. PhDr. Jánom Chorvátom, CSc., s
ktorými hovoril o možnostiach spolupráce medzi akademickou
a mimovládnu inštitúciou. Bývalý slovenský veľvyslanec v
Spojených štátoch amerických (2003 – 2008) v Banskej Bystrici
predstavil aj činnosť SAC, organizácie, ktorú pomáhal zakladať
v roku 1993 a v ktorej od júla 2008 zastáva reprezentatívnu
funkciu prezidenta.

*Miroslav Mizera
Slovenská atlantická komisia*

Analytické sondy do textu 3

Oddelenie prekladateľstva a tlmočnictva Katedry slovenského jazyka a literatúry Fakulty humanitných vied UMB organizovalo v septembri r. 2007 už tretí ročník úspešnej medzinárodnej konferencie *Analytické sondy do textu 3*, z ktorej v závere roku 2008 vyšiel očakávaný zborník s rovnakým názvom.

Konferencia má už dlhší čas dobré meno v lingvistických odborných kruhoch, čo sa odráža aj na kvalite zborníka. Editori L. György, E. Čulenová a I. Šuša rozdelili jednotlivé príspevky do nasledovných častí: 1. Zmeny vo vývine súčasných európskych jazykov. 2.

Komparatívne pohľady na text, procesy prekladu a tlmočenia, 3. Pohľady súčasníka do zrkadla európskej literatúry, 4. Synchronná lingvistika a literárny vývin v edukačnom procese.

Konferencia, a teda aj zborník sú tematicky zamerané na situáciu v oblasti práce s textom v súčasnosti. Väčšina odborných príspevkov veľmi funkčne analyzuje najmä stav a perspektívy vývinu európskych jazykov a odhaľuje problémy pri preklade a tlmočení. Tieto tendencie pochádzajú z odborného zamerania bývalej Filologickej fakulty, na pôde ktorej vznikla myšlienka organizovať

vedecké akcie orientované na cudzie jazyky a problémy prekladu a tlmočenia. Boli tu organizované aj prvé dva ročníky konferencie *Analytické sondy do textu*. V roku 2007 nad akciou prevzala záštitu už Fakulta humanitných vied UMB, ktorá sa podieľala aj na vydaní zborníka.

Záujemcovia o cudzie jazyky, o procesy prekladu a tlmočenia, ale aj o problematiku textu vo všeobecnosti istotne radi siahnu po tomto novom zborníku, ktorý reprezentuje akúsi parciálnu mapu výskumu súčasných európskych jazykov.

Eva Čulenová
KSJL FHV UMB

Básnická zbierka Anny Lazurovej

Slovenská literatúra mala na sklonku roka 2008 možnosť obohatiť sa o nové, zaujímavé, a zároveň mimoriadne citlivé dielo; je ním básnický debut internej doktorandky Katedry slovenského jazyka a literatúry FHV UMB Anny Lazurovej *Hladná neha*.

Anna Lazurová nastúpila z ukončeného vysokoškolského štúdia na Prešovskej univerzite na KSJL FHV UMB na oddelenie prekladateľstva a tlmočnictva len v tomto akademickom roku. Už počas prvého roku svojho pôsobenia prejavila mimoriadne nadanie na vnímanie reality, ktorú zobrazuje cez svoj osobitý zorný uhol prostredníctvom umeleckých obrazov. Svoje myšlienky spracovávala postupne počas siedmich rokov a na záver

tohto obdobia boli pretavené do novej básnickej zbierky, ktorá v čitateľovi evokuje farebnú mozaiku obrazov poskladaných z kúskov Ankinho okolia a jej myšlienok.

Hladnú nehu vydali vydavateľstvá Galerie Miro a Nebojsa, s. r. o., pod patronátom editorov Petra Štrelingera a Mira Smoláka. Súčasťou zbierky sú aj voľné grafické listy Nade Rappensbergerovej *V tieni katedrály* a *Príbehy nočné*, ktoré jemne, ale výstižne dopĺňajú význam Ankiných veršov. Ambíciou editorov bolo presadiť citlivé subjektívne verše z prežívania mladej slovenskej poetky aj v Čechách, preto sú všetky básne preložené aj do češtiny umeleckou prekladateľkou Zdenkou Povolnou.

Eva Čulenová

Jej malý príbeh

Spoznala som ju, keď mala pätnásť rokov. Sedávala v prvej lavici, vždy pozorne počúvala každé slovo učiteľovho výkladu, aby jej, nedajbože, nič neuniklo. Ona – začínajúca gymnazistka a ja – začínajúca učiteľka. Jej vedomosti už vtedy prekročili štandardnú úroveň gymnazistu. Často kládla otázku „prečo?“, lebo podávané poznatky nikdy nepreberala mechanicky, neuspokojila sa s encyklopedickými informáciami. Možno preto sme sa vyplašene na seba pozerali. Ja som mala strach z jej múdrych otázok, ona mala obavu z toho, žeby nič nevedela. Vzťah učiteľky a žiačky prerástol do úctivého vzťahu dvoch kolegyň, keď sa rozhodla študovať učiteľstvo. To bola moja pýcha. Ona – všestranne nadaná, múdra – zatúžila byť učiteľkou! Milovala hudbu, dejiny a cudzie jazyky. Podľa toho si aj zvolila svoju učiteľskú dráhu.

Vyšťudovala bez problémov, aj keď telo ju už odmietalo poslúchať. Túžba vedieť viac a lepšie bola tou silou, ktorá udávala jej smer života. Urobila si doktorát, vystupovala na konferenciách, písala a publikovala v zborníkoch. Nepoznám inú učiteľku základnej školy s takou obrovskou snahou o sebazdokonaľovanie, ktorá by prekonala tie prekážky, ktoré jej život pripravil. Bola to učiteľka par excellence! Pre mňa ostanú nezabudnuteľné naše spoločné vyučovacie hodiny – ja ako predmetová didaktička, ona cvičná učiteľka v ZŠ, pred nami jej žiaci a v triede moji študenti VŠ. Veľká symbolika kontinuity.

Moja žiačka, teraz múdra kolegyňa a výnimočná priateľka, však musela ísť vo svojom vnútornom hľadaní ďalej. Vyšťudovala jeden z najťažších odborov – teológiu. Ukončila päťročné štúdium, ale diplomová práca zostala nedopísaná, aj knihy, ktoré kupovala stále viac a viac, čakali na svoj čas, kedy sa písmenká a vety premenia na myšlienky a slová.

Nedočkali sa. Nevšedne silný, vzácne múdry a výnimočne bohatý človek bola pani učiteľka

PaedDr. Henrieta Černakovičová

Žiaľ, prehrala svoj boj s chorobou. Odišla od nás na Vianoce veľmi mladá, iba 39 ročná. Bolo mi ťou, že som mala takú múdru žiačku, excelentnú kolegyňu. Najväčšou ťou mi bolo, že som mala v nej blízku priateľku, ktorá natrvalo obohatila nielen môj život, ale aj životy svojich žiakov i mojich študentov.

Toto je jej malý príbeh. Malý príbeh veľkého človeka.

Requiescat in pace, drahá Henka!

H.B.

ROZHOVORY

S titulom pribudla ešte väčšia zodpovednosť...

Prof. Milan Sokol po štúdiu na Strednej umelecko-priemyselnej škole v Kremnici, odbor rytec kovov, v rokoch 1973 – 1978 študoval na Akadémii krásnych umení v Krakowe. Venuje sa voľnej grafike v technike farebného linorytu, pečiatkovej tlačí, kresbe, mail artu, inštalácii, úžitkovej grafike a tvorbe v architektúre. Diela M. Sokola sa nachádzajú vo vlastníctve viacerých slovenských galérií, ale aj v Maďarsku, Švajčiarsku, Francúzsku, Poľsku, Japonsku, USA. Ďalej v súkromných zbierkach vo viac ako 20 krajinách sveta. Sokolova grafika pripomína pobyt na Slovensku aj bývalému veľvyslancovi USA R. Johnsonovi a ďalším. Okrem Austrálie vystavoval na všetkých kontinentoch.

Prof. Piotr Kunce z krakovskej Akadémie krásnych umení svojho bývalého žiaka, priateľa a kolegu z Katedry výtvarnej tvorby a edukácie Pedagogickej fakulty UMB Milana Sokola, s ktorým sa poznajú viac ako tri desaťročia, ho charakterizuje ako výnimočného maniaka práce, ktorý nepretržite prekvapuje množstvom nápadov a stále hľadá nové možnosti a neustáva vo svojej zarputilej, zanovitej ceste úplného obetovania sa grafike.

Pán profesor, ako sa človek stane profesorom?

- To keby som vedel, naozaj táto otázka je pre mňa záľudná. Vždy som sa cítil viac výtvarníkom ako pedagógom, ale keď som sa už pred niekoľkými rokmi tým pedagógom stal, rozhodol som sa to robiť čo najlepšie. Profesorom sa človek vlastne stáva, možno aj tým, že drží v rukách čierneho Petra a nerobí to tak celkom len pre seba. Ale zasa by som klamal, keby som tvrdil, že nie aj pre seba, a klamal by som, keby som tvrdil, že nie aj pre tých druhých.

Aký je to pocit po tých všetkých peripétiách a krokoch, ktoré bolo treba urobiť, v okamžiku, keď z prezidentskej kancelárie oznámia, že „dokonáno jest...“?

- Ešte by som sa vrátil k prvej otázke, keď človek zhromažďí výsledky svojej výtvarníckej činnosti a dá to do celku, napíše „autoreferát“ – inauguračnú prednášku a pošle to na svoju alma mater, zostáva mu len čakať na štyri oponentúry a konečný verdikt. Potom príde úľava, ale ja si myslím, že na mojej práci sa nič nezmenilo.

Nie veľa slovenských pedagógov obhájilo profesorský titul v zahraničí a mňa zaujíma, prečo ste volili túto cestu Vy a práve v Krakowe?

- Na túto otázku by mohli byť tiež dve odpovede... jedna oficiálna a jedna neoficiálna. A tá neoficiálna by mohla byť pre niektorých nepríjemná. Je o mne známe, že som študoval na Akadémii krásnych umení v Krakowe a Bratislava sa k mojim ambíciám byť profesorom nestavala až tak, povedzme pozitívne, ale nebol som sám... A tak som sa rozhodol pre inauguračné konanie v Krakowe. Tu som 11. januára 2008 ukončil inauguračné konanie. Nasledoval administratívny kolotoč a 30. júna 2008 ma prezident Poľskej republiky Lech Kaczyński vymenoval za profesora. Slávnostné odovzdanie dokumentov sa odohrálo v prezidentskom paláci vo Varšave 15. decembra 2008.

Čo Vás napadlo, keď skončilo inauguračné konanie v Krakowe a Vy ste sa prechádzali po miestach, kde ste trávil študentské roky pod Wawelom?

- Krakow navždy zostane miestom, kde sa vraciam do študentských čias, mám tam priateľov, spolužiakov a kolegov,

s ktorými keď sa stretnem, vždy ožívajú spomienky na študentské časy. V Krakowe som sa vždy dobre cítil, či už som bol alebo nebol profesorom. Je to pre mňa také kultové miesto, je pre mňa sviatkom prejsť sa po tom meste a nadýchať sa atmosféry, považujem ho za mesto inšpirácie a úžasných zážitkov, na ktoré rád spomínam.

Je to len architektúrou a géniom loci mesta, alebo...

- Je to všetko dohromady a najmä tým, čo sme tam prezili. Do Krakowa som prišiel študovať v roku 1973, keď u nás vrcholilo obdobie nenormálnej normalizácie, Krakow a Poľsko boli relatívne najveselejším barákom v socialistickom tábore a dalo by sa povedať, že tam v porovnaní nielen s Československom bola relatívna sloboda myslenia. Fungovalo tam množstvo študentských divadiel, klubov, hudobných skupín a ďalších a študentský život bol nesmierne bohatý v porovnaní s tým, čo sa dialo u nás. U nás v tom čase bolo v podstate zakázané všetko, aj dlhé vlasy...

Pozvánku k prezidentovi republiky, ešte k tomu súsedného štátu človek nedostáva často, čo Vás vo Varšave prekvapilo...?

- Ak si odmyslím reprezentatívne priestory prezidentského paláca, bolo to najmä to množstvo ľudí. Prezident Kaczyński vymenováva profesorov dvakrát ročne. Prvá skupina profesorov v júni 2008 bola 150 členná a v decembri vymenoval 200 profesorov. Každý novovymenovaný profesor mal možnosť pozvať so sebou dve osoby. So mnou bol profesor Vojtech Korim, dekan Pedagogickej fakulty, a moja manželka, ale mnohí mali aj početnejší sprievod, vrátane detí. No bolo to dosť hektické, pretože na slávnostnej inaugurácii bolo okolo osemdesiat ľudí..., napriek tomu sme sa tam zmestili. Bol to celkom sympatický zážitok.

Boli ste jediný cudzinec medzi elitou poľského pedagogického zboru?

- Nie, súčasne boli vymenovaní aj profesori z amerických univerzít, z anglického Liverpoolu, Austrálie, dokonca jedna profesorka z Tasmánie, ale zo Slovenska som bol jediný a celkom dobre som sa medzi nimi „stratil“. Celý slávnostný akt sledovalo množstvo médií a dokonca aj mňa „vytiahli“ a robili so mnou rozhovor pre poľské rádio, zaujímalo ich, či ten proces inaugurácie netrvá dlho. Aj pán prezident Kaczyński o tom hovoril, ale ako zdôraznil, že hoci proces trvá dosť dlho, chcú zachovať tradíciu profesorského statusu v Európe, čo je iné ako inde vo svete a tieto tituly sú dosť práce a tvrdo zaslužené.

Na Slovensku sa profesorský titul spája takmer s „kmeťovským vekom“, vy ste profesor, ale do dôchodku ešte máte dosť ďaleko...

No.....Je dobré, keď čerstvo vymenovaný profesor má ešte dosť energie, prípadne zvyšok sily, aby to čo vie, vedel a vládol odovzdať svojim poslucháčom, aby vedel vychovať niekoho, minimálne jedného, ktorý alebo ktorá by ho v budúcnosti zastúpil (a). Dostať profesúru v šesťdesiatke je dosť smutné, dostať ju v mojom veku tiež nie je bohvieaké veselé. Poznal som poľských profesorov, ktorí titul dostali ako štyridsaťroční, poznal som japonského kolegu – výtvarníka, ktorý dostal profesúru ako 35 ročný... V tom veku sú tí ľudia najvýkonnejší a dokážu mladšej generácii najviac odovzdať a súčasne ešte dokážu absorbovať najnovšie poznatky.

Môžete porovnať spoločenský status profesora u nás a v susednom Poľsku?

Postavenie je relatívne rovnaké, sú tam určité rozdiely, ktoré sa týkajú finančného ohodnotenia, Poliaci majú už tradične veľmi pozitívny vzťah ku kultúre a vzdelávaniu a prejavuje sa to aj vo vyššom finančnom ohodnotení, možno v iných oblastiach, v ekonomike sú na tom horšie ako my, ale podporou vzdelávania myslia na budúcnosť krajiny.

Pre mnohých pedagógov je dosiahnutie titulu profesor vrcholom snaženia a viac-menej sa tešia na dôchodok. Vy plánujete tiež odpočívať...?

- V žiadnom prípade sa nič nemení, nemá to žiadny vplyv na moju prácu výtvarníka a ja si myslím, aspoň to tak chápem, že som profesor pre našu fakultu a pre našich poslucháčov, tam som profesor, ale v ateliéri som taký istý grafik, ako som bol pred udelením titulu. Neviem, čo by sa mohlo zmeniť, možno len väčšia zodpovednosť, ale pri posudzovaní práce grafika sa nikto nepýta na akademické tituly a ak by náhodou, znamenalo by to ešte prisnejšie kritériá. Momentálne pripravujem kolekciu grafiky na Bienale v juhokórejskom Soule.

Okrem Austrálie ste prakticky vystavovali na všetkých kontinentoch. Vaše diela visia v mnohých galériách sveta, máte nejaký sen, kde by ste chceli vystavovať, alebo vedľa koho „visieť“, teda vaše grafiky?

- Možno že niektoré sny sa mi už splnili, ale na ambíciách sa nedá stavať tvorba, najskôr treba mať predstavu čo tvoriť a až potom neskôr sa s konkrétnym produktom etablovať na výtvarnom priestore, myslím tým výstavné priestory. Príležitosti prichádzajú pravidelne, grafici, ktorí sa zúčastňovali medziná-

rodných podujatí, dostávajú oznámenia o pokračujúcich akciách, vo svete to funguje, bohužiaľ v Banskej Bystrici už nie, hoci sme boli kedysi hlavným mestom grafiky Slovenska. Banskobystrická galéria ako organizátor výstav domácej a zahraničnej grafiky skolabovala, čo považujem za tragédiu, pretože ľudia zodpovední za kultúru si neuvedomujú, aké meno dokázala slovenská grafika urobiť mestu pod Urpínom vo svete. Veľa kolegov zo zahraničia sa ma pýta, čo sa v Bystrici stalo, prečo ste zrušili medzinárodné Bienale drevorezu a drevorytu, medzinárodné quadriennale malých grafických foriem, medzinárodné sympóziom grafické a dokonca aj trienále súčasnej slovenskej grafiky. Zodpovední si neuvedomovali a neuvedomujú, že to bola vlastne bezplatná reklama v celom svete, pretože sem prichádzali „kumštýri“ z celého sveta, ktorí šíрили chýr o meste vo svojich krajinách. Je to nenahraditeľná škoda a mám dojem, ako keby sa tu programovo pracovalo na provincionalizácii. Za všetko hovorí fakt, že výstava výstav Intergrafia v Katovicach, kde sa stretávali všetci ocenení grafici z iných výstav vo svete, uznávala Bystrickú výstavu ako renomované miesto stretávania grafikov. Škoda mlčať... My Bystričania sme poskytovali know how pre organizovanie výstav v iných krajinách, napr. vo švajčiarskom Winterthure, v Poľsku, ďalších krajinách.

Ako ďalej na Katedre výtvarnej výchovy pán profesor?

- Bol by som rád, keby sa nám podarilo rozšíriť paletu technologickej škály pre študentov. Čo robíme dnes, aj keď na kolene, výškotlač a hlbkotlač sa mi dnes vidí málo dostatočná, budem sa snažiť rozšíriť, ale to nezáleží len odo mňa, pretože je to vec náročných investícií, ale určite by sa vyplatili.

A využitie výpočtovej techniky vo výtvarnom umení?

- Počítačová grafika, ak ju tak trochu oddelíme od umeleckej grafiky, je u nás pomerne dobre technicky zabezpečená, ale je to kapitola sama o sebe. Garantom štúdia je profesor Piotr Kunce z Krakowskej akadémie krásneho umenia. To že u nás učí grafický design a plagátovú tvorbu je obrovské plus. Možno ani naši študenti netušia, že je to jeden z najväčších odborníkov a špecialistov na grafický design a plagát. On a jeho študenti vystavovali po celom svete, na všetkých kontinentoch, napríklad v Mexiku dostal vysoké štátne vyznamenanie a medailu za rozvoj školstva v Mexiku, atď. Je to osobnosť, ktorej nemôžeme byť dosť vďační, že už tretí rok pôsobí na našej škole. Bol to on, kto nám pomohol preklenúť po smrti vedúceho katedry Stana Tropa obdobie, keď sme nemali akreditáciu.

/iba/

Reprezentuje univerzitu doma aj v zahraničí...

Peter Solej z Medzilaboriec je študentom tretieho ročníka bakalárskeho štúdia na Ekonomickej fakulte UMB. Odbornej literárnej činnosti sa začal venovať už ako deviatať na základnej škole, kedy vydal svoju prvotinu *Prehľad slovenskej meny*, čím sa stal najmladším autorom odbornej knihy u nás i vo svete. Založil a vedie Inštitút NAPS – NAŠE AKTIVITY PRE SLOVENSKO, ktorý vyvíja aktivity na medzinárodnej úrovni už piaty rok. Pred rokom mu rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. udelila mimoriadnu Cenu rektorky a bronzovú medailu našej univerzity za publikovanie odborných

knižných prác reprezentujúcich Slovensko i v zahraničí. Je laureátom vysokého reztortného ocenenia Ministerstva školstva SR, Ceny Andyho Warhola či striebornej plakety maďarského parlamentu. V závere minulého roka vydal svoju šiestu knihu, reprezentačnú publikáciu o slovenskej korune a eure, nad ktorou záštitu prevzal premiér Robert Fico.

Peter, máte 21 rokov a na konte úspechy, aké mnohí ľudia nezožnú za celý život. Ako vnímate výsledky Vašej práce a ako sa na ne pozerajú ľudia vo Vašom okolí?

Som veľmi vďačný Bohu, rodine a všetkým, ktorí pri mne stoja a pomáhajú

Študent Peter Solej informuje rektorku UMB prof. PhDr. Beatu Kosovú, CSc. o svojich aktivitách a práci Inštitútu NAPS.

Šiestu knihu Petra Soleja, reprezentačnú publikáciu Slovenská koruna 1993 – 2008, uviedla do života predsedníčka Ústavného súdu SR Ivetta Macejková.

mi predsavzaté aktivity pretavovať do reality. Iste, s pribúdajúcimi úspechmi narastá i počet nepravíkov, a to veľaokrát len preto, že nemajú poňatia o tom, koľko práce a odriekania za úspechom stojí a vidia len výsledok. Snažím sa však všetko zvládnuť s pokorou. To je vzácna, ale veľmi náročne získateľná vlastnosť, na základe ktorej vie človek zvládnuť úspech a zároveň sa vysporiadať s problémami či situáciami, ktoré sa zdánlivo zdajú byť neúspechom. S odstupom času sa však potvrdzuje, že všetko zlé je na niečo dobré. Len treba pozitívne myslieť!

V decembri ste vydali už svoju šiestu knihu. Čomu sa vo svojich knihách venujete a ako ste sa k písaniu vlastne dostali?

V literárnej činnosti sa venujem primárne modernej slovenskej numizmatike a medailám kremnickej mincovne, ale počas gymnaziálneho štúdia som publikoval aj knihu o liturgických predmetoch gréckokatolíkov na Slovensku. Vydali sme ju v spoluautorstve s prof. ThDr. Vojtechom Boháčom, PhD. Knihu dostali všetci gréckokatolícki biskupi Európy. K peniazom som sa dostal veľmi prozaiicky, a to v šiestich rokoch, keď ma do tajov numizmatiky zasvätil jeden slovutný numizmatik. Moja literárna aktivita je pravdepodobne výsledkom mojej povahy, a síce nečakať kým nedostatok niekto odstráni, ale potrápiť sa s tým sám. Nuž a na Slovensku niekedy kniha o našej mene nebola.

Z ktorej knihy sa najviac tešíte? ...

Hm, na to sa nedá len tak odpovedať. Každá skrýva svoj vlastný príbeh. Prvé tri majú svoje celoslovenské prvenstvá v danej oblasti. Štvrtá, ktorá obsahovo predchádzala najnovšej, bola zasa ministerstvom školstva zaradená ako doplnková

literatúra pri vyučovaní na základných a stredných školách. Piata, Krása zakliata v kove, má však asi predsa len trochu iný význam. Je to reprezentačná kniha o novodobom diele celosvetovo jedinečnej kremnickej mincovne, ktorú rezorty hospodárstva a výstavby a regionálneho rozvoja využívajú na reprezentáciu Slovenska v zahraničí. Túto knihu venovanú pamiatke troch návštev

pápeža Jána Pavla II. u nás som vydával už ako univerzitný študent a v knihe je aj informácia o našej alma mater a všetkých fakultách. Publikáciu prijali do daru mno-

Knihy najmladšieho autora prevzal v Prezidentskom paláci aj prezident SR Ivan Gašparovič.

ho osobnosti doma i v zahraničí, medzi nimi pápež Benedikt XVI., viacerí králi, prezident i veľvyslanci.

Nedávno Vás v Istanbuli, osobne prijal aj Ekumenický patriarcha Bartolomej I., ktorý je duchovným lídrom vyše 300 miliónov pravoslávnych veriacich na svete. O čom ste sa počas 44 minútovej audiencie zhovárali?

Jeho Svätosť dlhodobo sleduje ekumenické aktivity, ktoré vyvíja NAPS už vyše štyroch rokov prostredníctvom usporadúvania ekumenických koncertov za účasti piatich kresťanských cirkví a židovskej náboženskej obce. Tohtoročný sa konal v Košiciach už druhýkrát pod generálnou záštitou predsedov parlamentov Maďarska a Slovenska a zúčastnili sa ho obaja bývalí

slovenskí prezidenti, veľvyslanci a diplomati šiestich krajín a listom podujatie pozdravil aj prezident Ukrajiny Viktor Juščenko. Ekumenického patriarchu som osobne požiadal o jeho požehnanie pre túto aktivitu. Jeho Svätosť mi prisľúbila, že budúci koncert z titulu svojej autority podporí. Patriarcha sa okrem iného veľmi aktívne zaujímal o Slovensko, o to, ako sa tu ľudom žije, ako nás zasiahla finančná kríza, ale taktiež aj o spoluprácu Inštitútu NAPS s pravoslávnu cirkvou na Slovensku.

Vaša mimovládna organizácia má viacerých elitných čestných členov, medzi nimi prvého prezidenta Michala Kováča alebo ministra vnútra Roberta Kaliňáka. Spolupracujete a stretávate sa s mnohými biskupmi, veľvyslancami aj najvyššími predstaviteľmi štátu. Prečo ste NAPS založili a čo je náplňou jeho činnosti?

NAPS som zakladal 28. októbra 2004 s cieľom podporovať vzdelávanie, realizovať aktivity v oblasti kultúry a ochraňovať duchovné hodnoty. Dnes som veľmi rád, že má inštitút za sebou štyri medzinárodné ekumenické koncerty, odbornú konferenciu o eurofondoch, medzinárodné sochárske sympóziu žien z krajín V4 a Ukrajiny či okrúhly stôl o postavení žien v spoločnosti pod názvom Ženy, ktoré rozhodujú. Túto aktivitu mal NAPS česť zrealizovať pred rokom práve s rektorátom našej univerzity.

Aké máte plány do budúcnosti?

V prvom rade by som chcel úspešne ukončiť štúdium na Ekonomickej fakulte UMB a určite sa chcem práci v NAPSe a snáď aj literárnej činnosti venovať naďalej.

(LK)

Petra Soleja prijal v Istanbuli Jeho Svätosť ekumenický patriarcha Bartolomej I., celosvetový prínas Pravoslávnej cirkvi.

ŠPORT

Výborná jeseň atlétov UMB priniesla medaily na Európskom pohári

Štafeta UMB Banská Bystrica sa zúčastnila 19. októbra 2008 najťažších štafetových bežeckých pretekov v strednej Európe – Supermaratón (Viedeň – Bratislava – Budapešť). Päťica Roman Vajs, Imrich Magyar, Ján Pavlík, Martin Prokein a Jakub Beňo sa v porovnaní s minulým rokom zlepšila o jednu priečku, obhájila aj triumf v súťaži univerzitných tímov. Úspech banskobystrickej UMB zvýraznila aj ženská štafeta (Mária Czaková, Svetlana Lipárová, Barbora Strnadová, Lucia Kršňáková, Vladimíra Točková), ktorá pri prvom štarte ženského družstva UMB celkovým časom 29:50:10 bola najlepšia spomedzi ženských univerzitných družstiev a obsadila medzi ženami konečné 8. miesto.

Úspešnú jeseň zavŕšili bežci UMB 9. novembra 2008 na Európskom pohári univerzít v polmaratóne v Budapešti, kde si opäť výborne počínali bežci z UMB Banská Bystrica, ktorí v tímovej súťaži obsadili 2. miesto za budapešťanskou Semmelweis Egyetem. Najkvalitnejších pretekárov mali teda domáci, ale naši bežci si s prehľadom poradili s ďalšími významnými súpermi z Rumunska, Holandska, Izraelu, Cypru, či Sýrie. Na stupne víťazov sa v individuálnej súťaži postavil Jakub Beňo, ktorý okrem striebra v súťaži družstiev si domov priviezol aj bronz v súťaži jednotlivcov.

Dobré výsledky našich vytrvalcov v minulkej sezóne podčiarkla aj tradičná anketa o najlepšieho atletického chodca roka v SR, kde Mária Czaková obsadila 3. miesto v kategórii žien a Martin Pupiš druhé miesto v kategórii

trénerv. Všetci spomínaní športovci sú z KTVŠ FHV UMB, len Roman Vajs je študentom EF a Vladimíra Točková je študentka PdF.

Konečné poradie SUPERMARATÓNU: 1. Dover-WSG-Lörinc-2000 (Maď.) 21:13:57 h, 2. Vasas Humansoft (Maď.) 21:29:09, 3. Váci Vizlovak (Maď.) 21:29:55, ... 6. **UMB B. Bystrica – muži (SR)** 23:01:30. ... 49. FTVS UK Bratislava (SR) 28:54:47. .... 61. **UMB B. Bystrica – ženy (SR)** 29:50:10

VÝSLEDKY EURÓPSKEHO POHÁRA UNIVERZÍT

Družstvá (3 muži a 3 ženy spoločne)

1. Semmelweis Egyetem Budapešť (Maď.) 8:20:53 h,
2. **UMB Banská Bystrica (SR)** 8:35:26,
3. Eötvös Loránd Tudományegyetem Budapešť (Maď.) 9:15:23.

Umiestnenia bežcov UMB v súťažiach jednotlivcov

Muži: 3. Jakub Beňo 1:12:31, 8. Roman Vajs 1:15:31, 24. Ján Pavlík 1:24:42.

Ženy: 4. Vladimíra Točková 1:29:02, 7. Barbora Strnadová 1:36:49, 8. Mária Czaková 1:36:51.

PaedDr. Martin Pupiš, PhD.
KTVŠ FHV UMB

Štart EP v polmaratóne

Družstvo UMB prebralo strieborné medaily

Jakub Beňo pri preberaní striebornej medaily

Športové súťaže ku Dňu študentstva na KTVŠ FHV UMB

Každoročne KTVŠ FHV v spolupráci s ŠK UMB ŠPV organizuje športové súťaže k 17. novembru – Dňu študentstva. Súťaže, ktoré organizujeme na KTVŠ sú dopredu naplánované a zodpovedný je učiteľ, ktorý daný predmet vyučuje na katedre. Zo strany študentov je o tieto akcie mimoriadny záujem.

V mesiaci november a začiatkom decembra 2008 sme usporiadali tieto športové súťaže:

Medziročníkový volejbalový turnaj KTVŠ – 11.11. 2008 (počet študentov 65) Zodpovedný: PaedDr. Marián Kučera, PhD.

Maratón v aerobiku – 19.11. 2008 (85 študentiek).

Zodpovedný: PaedDr. Júlia Palovičová, PhD.

Rekordéri KTVŠ „v počte výmykov na hrazde“ – 19. 11. 2008 (17 študentov). Zodpovedný: Mgr. Juraj Kremnický.

Volejbalový turnaj medzi fakultami UMB – 21. 11. 2008 (53 študentov) Zodpovedný: PaedDr. Marián Kučera, PhD.

Medziročníkový basketbalový turnaj KTVŠ – 2. 12. 2008 (50 študentov). Zodpovedný: doc. PaedDr. Ladislav Bence, CSc.

Plavecká štafeta – 10. 12. 2008 (60 študentov). Zodpovedný: doc. PaedDr. Matej Bence, CSc

Floorbalový turnaj medzi univerzitami – 16. 12. 2008 (75 študentov) Zodpovedný: PaedDr. Júlia Palovičová, PhD., PaedDr. Rastislav Kollár, PhD., Mgr. Daniel Baránek

Medziuniverzitný floorbalový turnaj sme usporiadali po prvýkrát a zúčastnili sa ho tieto univerzity: UMB Banská Bystrica, Žilinská univerzita Žilina, Technická univerzita Zvolen, Akadémia ozbrojených síl Milana Rastislava Štefánika Liptovský Mikuláš. Z víťazstva sa tešili naši študenti, ktorí tento turnaj vyhrali.

Športové súťaže podporuje finančne Ministerstvo školstva SR, SAU a ŠK UMB Šport pre všetkých, ktorý rozvíja svoju činnosť pod ŠK UMB od roku 1996. Členovia klubu sú študenti a zamestnanci všetkých fakúlt UMB v Banskej Bystrici. V súčasnosti má klub 650

členov. Študenti a zamestnanci UMB, ale aj ľudia, ktorí majú radi dobrovoľné a rekreačné športovanie môžu vykonávať pohybové aktivity počas semestra na princípe dobrovoľnosti, vlastných možností, schopností a na vlastné nebezpečenstvo pod vedením odborných cvičiteľov – učiteľov KTVŠ. V rámci ŠPV sa organizujú tieto pohybové aktivity: aerobik, volejbal, basketbal, športová gymnastika, plávanie, a cvičenia vo fitnes.

V rámci programu *Zdravé zamestnanie* vytvárame podmienky pre pohybové aktivity zamestnancov UMB na pracovisku. Každý rok sme organizovali rekondično-relaxačné cvičenie pre ženy a pre Univerzitu tretieho veku, kde majú možnosť zamestnanci UMB zlepšiť si svoju kondíciu a starať sa tak o svoje zdravie.

Pre účasť v športe pre všetkých je rozhodujúci človek, ktorý si uvedomuje, že športovanie prispieva k pozitívnemu formovaniu jeho osobnosti (zdravie, kultivácia tela a ducha, zábava, trávenie voľného času, sociálne kontakty atď.), a preto dúfame, že do športových akcií, ktoré organizuje naša katedra sa bude zapájať viac študentov a zamestnancov UMB.

PaedDr. Júlia Palovičová, PhD., predseda ŠPV ŠK UMB

Zimné majstrovstvá UMB

Prvým tohtoročným celouniverzitným športovým podujatím boli zimné majstrovstvá UMB, ktoré sa konali v prekrásnom prostredí lyžiarskeho strediska Donovaly za účasti takmer 60 zamestnancov UMB. Účastníci podujatia si zmerali svoje sily v disciplínach: obrovský slalom, beh na lyžiach a zjazd na netradičných prostriedkoch (surfe). Tradične najväčšiemu záujmu sa tešil pretek v zjazde na netradičnom prostriedku. Podujatie opäť potvrdilo, že univerzita a jej zamestnanci chcú tráviť svoj čas aj športovaním. Počas celého dňa sa o dobrú náladu starali členovia Klubu telesnej výchovy UMB a KTVŠ FHV UMB. Pre účastníkov podujatia bolo zabezpečené občerstvenie a pre víťazov jednotlivých kategórií hodnotné ceny. Ceny najúspešnejším v jednotlivých disciplínach odovzdala rektorka UMB Beata Kosová. Podujatie bolo pre viacerých neopakovateľným zážitkom, o čom svedčí aj fotodokumentácia. Už teraz sa tešíme na najbližšie celouniverzitné športové podujatie, ktorým bude volejbalový turnaj zamestnancov UMB v apríli, resp. máji 2009.

*doc. PaedDr. Jiří Michal, PhD.,
koordinátor športových podujatí UMB*

VÝSLEDKOVÁ LISTINA

Zjazd „dievčatá“

1. miesto: Iveta Kontríková
2. miesto: Alena Križanová
3. miesto: Marta Kostúrová

Zjazd „ženy“

1. miesto: Júlia Palovičová
2. miesto: Jiřina Vojáčková
3. miesto: Viktória Dolinská

Zjazd muží „juniori“

1. miesto: Ľubomír Kral
2. miesto: Pavol Odaloš

Zjazd muží „seniori“

1. miesto: Pavol Hanzel
2. miesto: Igor Prokop

Beh voľným spôsobom na 3 km ženy

1. miesto: Lívia Nemcová
2. miesto: Julia Palovičová

Beh voľným spôsobom na 9 km muží „juniori“

1. miesto: Pavel Kypť
2. miesto: Ivan Chorvát
3. miesto: Tomáš Chorvát

Beh voľným spôsobom na 9 km muží „seniori“

1. miesto: Peter Kypť
2. miesto: Miloš Bačík
3. miesto: Igor Prokop

MEDZIUNIVERZITNÝ FLORBALOVÝ TURNAJ

Dňa 16. 12. 2008 usporiadala Katedra telesnej výchovy a športu (KTVŠ) v spolupráci s ŠK ŠPV UMB Banská Bystrica, SCVČ Moskovská 2 a Žilinskou univerzitou v priestoroch telocvične KTVŠ Fakulty humanitných vied UMB Banská Bystrica medziuniverzitný florbalový turnaj. Zúčastnili sa ho družstvá UMB Banská Bystrica, Žilinská univerzita, Technická univerzita Zvolen a Akadémia ozbrojených síl generála MRŠ Liptovský Mikuláš. Cieľom podujatia bolo spropagovať športovú hru florbal a zároveň pomaly formovať výber nášho kraja pre nasledujúce Akademické majstrovstvá Slovenska. Podujatie sa nieslo na vysokej úrovni a vo výbornej atmosfére, k čomu prispeli samotní aktéri, ale aj diváci. V družstvách menovaných univerzít sa divákovi predstavili aj účastníci Akademických majstrovstiev sveta 2007 v Berne **Radoslav Radil** (Žilinská univerzita), **Daniel Baránek** (študent KTVŠ FHV UMB), ktorí spolu s **Dávidom Dudekom** (Žilinská univerzita), **Milanom Beniačom** (študent KTVŠ FHV UMB) a **Radoslavom Kremeňom** (Technická univerzita Zvolen) na čele s trénerom **PaedDr. Tomášom Hrnčiarom** (Žilinská univerzita, študent KTVŠ FHV UMB) obsadili druhé miesto na Univerziáde Slovenskej republiky 2008 – zimná časť. Celkovým víťazom turnaja sa stalo domáce družstvo Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica, ktoré reprezentovali: **Lihosithová, Hukeľ, Paľovčák, Chabada, Suroviak, Lysina, Štrbák, Vološin, Dobrík, Beniač, Trudič, Baránek, Laššák**. Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na organizácii turnaja.

VÝSLEDKY TURNAJA

ŽILINA - ZVOLEN	9 : 4
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ – BANSKÁ BYSTRICA	3 : 7
ZVOLEN - LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	3 : 4
BANSKÁ BYSTRICA - ŽILINA	8 : 5
BANSKÁ BYSTRICA - ZVOLEN	11 : 5
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ - ŽILINA	2 : 7

PORADIE

1. miesto: Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica
2. miesto: Žilinská univerzita
3. miesto: Akadémia ozbrojených síl MRŠ Liptovský Mikuláš
4. miesto: Technická univerzita Zvolen

Mgr. Daniel Baránek
externý doktorand KTVŠ FHV UMB

Poradie	Mužstvo	V	R	P	Skóre	Body
1.	Banská Bystrica	3	0	0	26:13	6
2.	Žilina	2	0	1	21:14	4
3.	Liptovský Mikuláš	1	0	2	9:17	2
4.	Zvolen	0	0	3	12:24	0

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispieť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžete poslať elektronickou poštou na adresu ludmila.kucharova@umb.sk na Rektorát UMB, referát propagácie a vzťahov s verejnosťou. Uzávierka príspevkov do ďalšieho čísla je 20. marca 2009.

Redakčná rada